

05

A

2053

Mag 565

7

L. B. V. D.

DISSERTATIO
CHOROGRAPHICO-HISTORICA

De

ISLANDIA,

Brevissimam Insulæ hujus Descri-
ptionem proponens, ac Auctorum simul quorun-
dam de eâ errores detegens,

QUAM

In Illustri Academia Wittebergensi
SUB PRÆSIDIO

VIRI

*Admodum Reverendi, Amplissimi, & Excellen-
tissimi,*

DN. ÆGIDIJ STRAUCH,

S.S. Theologiæ D. & Historiarum Professoris Publ.
Celeberrimi,

*Domini Fautoris & Patroni sui plurimum
suspiciendi,*

Publico Eruditorum Examine sistit

IN AUDITORIO MAJORI

A. D. XIV. Martii

Resp. Aut.

THEODORUS THORLACIUS,

Holâ-Islandus.

WITTEBERGÆ, Litteris MICHAELIS Wendt / Anno 1666.

DISSERTATIO
GEOGRAPHICO-HISTORICA

ISLANDIA

Historiam Islandiae in quibus
proponitur ad Augustinum huiusmodi

dam de erroribus degen-

In Illustri Academia Vitebergensi

SUB PRÆSIDI

D. N. EGILII STRALUNDI

22. Theologiae & Historiae Professoris Publici

1750 A 50

THEODORUS STRALUNDI

Wittenbergae, Lincolniensi Monasterio, Anno 1750

I. N. S. S. T.

Prooemium.

Verò haud multum ablusit *Synesius*, dum *Apud Bo-*
Thulen Insulam, propter maximam ab aliis terris *chart. in*
distantiam, multis citrà reprehensionem mentien- *Chanaar*
di facultatem fecisse, dixit. Adeò enim in de- *L.1. Cap.4.*
scribendâ hac Insulâ hallucinati sunt Auctores *p.726,*
pleriq; , ut vix unicam periodum fabulis & fi-
gmentis carentem, reliquerint, id quod, nisi aliqua terræ istius
cognitione imbutum, non ita facile persuasurum sibi esse, haud
diffido. Ne autem existimet aliquis, me idem hic de omnibus
Autoribus sentire, aut omnes, absq; discrimine, mendacii ali-
cujus temerè insimulare velle (*absit enim ut virorum bonorum*
honori & auctoritati quicquam detractum velim) ante omnia, & in
ipso statim limine, probè distingvendum duxi, inter eos, qui,
quæ partim ex vulgi relatione, partim ex aliorum historiis ac
descriptionibus hauserant, vera esse existimantes, eadem rursus
suis, absq; tamen calumniandi studio intulère, (*quibus idcirco*
nequaquam succensendum, sed ignoscendum potius esse judico) Et
hos, qui ex naturæ perversitate, solò diffamandi & calumniandi
studiò inducti, nescio quæ non mendacia & calumnias congef-
serunt, & in gentem remotam, sed tamen immeritam evomue-
runt, ut eidem ignominia notam apud cæteros populos inure-
rent. Inter quos principem facilè locum, & Coryphæi titulum
omni jure meretur *Dithmarus Blefkenius*, qui scriptum quod-
dam mendaciis opprobriisq; atrocissimis refertum, improbò
ac infelici nisu in lucem edidit, circa Annum Christi 1607. & ut
difficilius agnosceretur, majoremq; scripto isti suo fidem con-
ciliaret, fucò fraudem tegere, veritatis amorem & pietatis stu-
dium unicè prætendendo, non est veritus. Quamvis autem
Vir Per-Reverendus ac Præclarissimus, *Dn. Arngrimus Jonas, Is-*
landus,

Lib. 2. Ad
Attic. Epist.
4.6. & 7.
In Indic.
Retb. p. 122.

landus, Ecclesiæ Melstadenſis quondam Paſtor, vicinarumque Præpoſitus vigilantiffimus, non ſolum ſpeciale contrâ calumnias Blefkenianas apologema, quod inſcripſit: ANATOME BLEFKENIANA, in lucem ediderit; verum etiam aliud generalius, cui titulum fecit, COMMENTARIUS ISLANDIÆ, contra Georgii cujuſdam Perſes nænias Germanicè editas, nec non contra Munſteri, Friſii, Crantzii, Adami Bremeniſis, Olai Gothi (vulgo Magni appellati) aliorumque, circa Inſulam hanc errores, ſcripſerit ac typis evulgari curaverit; tamen, (quod ſatis mirari nequeo) plurimi recentiores Geographi, Autorum iſtorum errores etiamnum ſequi, ſuis hiſtoriis inferere, non deſtiterunt, forſitan, quia Clariffimi Arngrimi Jone ſcripta, non tam latè diſperſa diſtractaque fuerint. Hinc occaſionem capere, me in hac potiſſimum materiâ exercendi, non quod aliquid lucis aut celebritatis Patriæ meæ inde afulſurum exiſtitem, multò minùs, quod me huic negotio ſuſtinendo parem eſſe putem, utpote qui meæ mihi ſatis conſcius ſim tenuitatis, nec ignorem, quam arduæ, quamque intricatæ ſint res Geographiæ, vel ipſo fatente Cicerone, qui (ut inquit Farnabius) & in Philoſophiæ ſpatiis natus, & florens ex eloquentiæ myrotheciis Philoſophus fuit; Sed ut rerum noſtrarum curioſis, & conditionem terræ remotiſſimæ ſcire cupidus, promptum gratificandi ſtudium declararem, ac ſimul Autorum de hac Inſulâ errores, quantum ingeniî tenuitas permittit, detegerem. Ne autem diſſertatiuncula hæc noſtra, nullis definita limitibus, huc illuc fluctuet ac divagetur, in duas dividere eam ſectiones placuit, quarum prior breviffimâ Islandiæ Chorographiam exhibebit ita ut Inſulæ Descriptionem, Divisionem, Cæli ac ſoli qualitatem, Terræ *ἄερον* ſeu habitudinem, loca celebriora & animalium, tam terreſtrium quam aquaticorum varietatem, quam breviffimè exponat. Poſterior autem de incolisaget, eorumque primò Originem, & occaſionem habitatæ Inſulæ enarrabit, Deinde Reipublicæ formam, nec non ſtatum Eccleſiaſticum, Politicum & Oeconomium repræſentabit, ac ultimò de linguâ & indole incolarum nonnulla, quâ fieri poteſt brevitate, proponet. Adſit nobis interea DEUS Ter Opt. Max. & conatibus noſtris clementer benedicat!

SECTIO

SECTIO PRIOR
CHOROGRAPHICA.

THESIS I.

ISLANDIA est Insula Oceani septentrio-
nalis, inter 5. & 24. longitudinis, nec non 64. & 67.
latitudinis gradum sita, ceteras istius & vicini
tractus Insulas (quæ hodiè cognitæ sunt) magnitu-
dine suâ facile vincens.

§. 1. A nominibus auspicandum esse subtilis monet Scali-
ger, cujus moniti ne nos in præsentì oblitì videamur, Pragmato-
logiæ brevem quandam Onomatologiam præmittendam duxi-
mus. Ab Etymologiâ igitur, quam primùm inter nominalia
argumenta obtinere locum tradit non vulgaris notæ Philoso-
phus Eiflerus, exorfi, Islandiæ nomen, cum omnibus ferè Geo-
graphis, qui aliquid de Insulâ hac prodidère, à glaciè derivamus,
câq; Gronlandica, quâ litus ejus potissimum boreale, haud rarò
infestatur. De occasione autem derivationis, paulò inferius, ni-
mirum in synonymiæ evolutione, nonnulla dicemus.

§. 2. Ab Etymologiâ, ad Homonymiam, bono ordine descen-
dimus, quæ varia hic non occurrit, & vix præter unicam illam,
cujus Clariss. Arngrinus Jonas in Specimine Islandico meminit,
ubi ex historiâ navigationis Fratrum Venetorum, Nicolai &
Marci (quorum uterq; Zeni cognomen gesisse fertur) colligit, aliam
quandam in Oceano Hyperboreo reperiri Insulam, quæ etiam
Islandiæ nomine insignita fuerit. Labet hic paucula ex histo-
riâ istâ, quæ ex opere historico Pontani exscripsisse se Arngri-
mus. l. c. profitetur, repetere. Sic autem habet: Uterq; (Fratrum
Venetorum sub Zichino, Frislandiæ Rege, stipendia meren-
tium) maximo belli apparatu Estlandiam occupare aggressi sunt;
inter Frislandiam & Norveg. positam: cui quoq; maxima intule-
runt damna. Sed audito Norvegiæ Regem, magnâ cum navium
classe, quò bello illos avocaret, appropinquare, anchoras sustulerunt;

Descriptio
Islandiæ.

Exerc. 359.

Secl. i. p. 150.

Etymologiâ.

In Metho-
dol. partic.

c. 3. p. 47.

§. 7. hujus
Th.

Homony-
mia.

Parte 2.

Memb. 2. p.
142. & seqq.

Quædã ex
Historiana-
vigationis
& rerum in
Oceano Fris-
landico ge-
starum, Fra-

erum Zeno. cum ecce, tam horrenda invadit tempestas, ut ad Syrtes quasdam de-
rum, apud lati, magnam navium partem amiserint, reliquis in Grislandiam
Arngrim. l. insulam magnam, sed incultam appulsis. Norvegorum classis cum
cit. & Pon- eadem tempestate colluctata, fecit & ipsa naufragium, & per maria
tanum in o- illa variè fuit disjecta, quâ de re per navim quandam hostilem in
pere histo- Grislandiam fortè delatam, certior factus Zichinus, reparatâ jam
rico in desc. classe, cum non procul ab Islandicis Insulis se abesse cerneret, Islan-
Insul Bo- diam, quæ & ipsa Norvegis erat subiecta, decrevit invadere, sed tam
real. munitam defensoribusq; instructam offendit, ut cum exilem admo-
Grislandia. dum, nec à viris armisq; instructam haberet classem, ab incepto re-
pulsus fuerit, coactusq; re infectâ discedere. Adortus tamen est in
Islandicæ iisdem Euripis Islandicas Insulas, quæ septem numero sunt: 1. Ta-
Insule VII. las. 2. Broas. 3. Ircant. 4. Trans. 5. Minant. 6. Damberca. 7. Bress-
sa, Omnes variè depopulatus est, & in Bressâ propugnaculum struxit,
cui Nicolaum (Zenum) prefecit; relictis inibi aliquot navibus, &
militum manu, ceterisq; ad bellum requisitis, &c. Nicolaus qui
Bressæ remansisset, vere novò in altum progredi, & terras novas ape-
rire statuit, quare instructis tribus duntaxat navibus, iisq; non nimis
Entgrovve- magnis, Julio mense, in Septentriones contendit, & in Entgrovve-
landia. landiam est delatus; ubi Canobium offendit Fratrum Prædicatorum
& templum Div. Thomæ sacrum, &c. hætenus ex Pontano Arn-
grimus.

§. 3. Nolo autem hic dissimulare, quod Zenorum hanc hi-
storiâ haud immeritò suspectæ esse posse fidei existimem.
Videatur §. 1. cum de existentiâ ipsius Frislandiæ hodie dubitetur. 2. cum
22. huj. The- in Chronico Norvegico nulla expeditionis hujus navalis, aut con-
seos. tra Zichinum, apparatus bellici, fiat mentio. 3. cum Estlandia i-
sta inter Norvegiam & Frislandiam sita hodie prorsus ignoretur.
Si vel autem maximè vera hæc narratio sit, malè nihilominus

Mercator Islandiam istam, cum nostrâ, nonnulli Geographi confundunt.
in Act. Tab. Nam quo minus nostram hic agnoscere possimus Patriam, plu-
de Isl. f. 26. rima obstant, in primis illud, quod in antiquitatibus nostris de
Hermannus hac expeditione altum sit silentium. Si enim Majoribus no-
Fabronius stris, non solum res in Patriâ; sed alibi etiam gentium gestas,
in Hist. mun- in historias & annales referre summa cura fuit, testantibus id
di Part. 2. ipsum, præter plurima monumenta, quæ nobis reliquerunt, & solun-
etiam-

etiamnum apud nos supersunt, viris etiam exterarum nationum Clarissimis, nempe *Saxone Grammatico* (α) *Doct. Olao Wor-* Pontan. de
mio (β) *Petro Undalense* (γ) & nuper etiam Consultissimo Viro, *Insulis Bo-* Insulis Bo-
 & de antiquitatibus Islandicis egregie merito *Doct. Petro Rese-* roalib9 & c.
nio (δ) ceterisque quibus nunc de re aliquid constat. Quis quæso Islandorum
 existimet adeo socordes eos fuisse, ut res momenti tanti ad Pa- diligentia
 triam spectantes, silentio præterierint, aut prorsus neglexerint, *Historica.*
 quum interim tam hoc ipsò annò, quò hæc gesta feruntur, nem- (α) *In Præ-*
 pe 1380. quàm ante & post eundem, plurima, etiam minuta, domi fatione ad
 forisq; contingant, puta: anni *diversas tempestates, annonæ ca-* bystor Dan.
 ritatem, *Eclipses luminarium, inundationes etiam alibi factas,* (β) *In Præf.*
morbos Epidemicos, Magnatum & alioqui Præstantium virorum ad Chroni-
Funera, &c. notasse animadvertantur. Deinde *Zichini* istam *Islan-* con. *Norveg.*
diam à nostra satis superq; distinguunt ac remouent, septem i- (γ) *In Hist.*
stæ Insulæ, quas omnes habitatas, populosas satis, ac benè ma- *Norveg.*
gnas, (præsertim Bressamtor militibus tanto temporis spatio alendis, (δ) *In Præ-*
idoneam) ex historia haud obscure colligere licet. Quæ autem fatione ad
nostræ Islandiæ adjacent Insulæ, omnes exiguæ sunt, & plurimæ *Eddam. s.*
desertæ, ac incultæ, quædam scopuli instar sunt, gramine desti- *Mithologiã*
litæ & prorsus inhabitabiles. Ut jam Septenarium istum In- *Veterũ Se-*
ularum numerum, satis inconvenientem præteream, plures e- *ptentriona-*
nim ejusmodi exiguas Insulas nostra Islandia agnoscit. Illud *lium, editũ*
autem silentio prætereundum hæc minime duxi quod in se- *Hafniæ An.*
ptem istarum Insularum titulis & nomenclationibus, ne vel apex 1665.
quidem minimus insit, qui linguam Islandicam (quam tamen
eandem & invariata semper retinuisse, & etiamnum retinere no-
strates, extra omne dubium est,) referat, vel saltem redoleat. Qua-
propter inferre, & concludere haud dubitamus, Islandiam i-
stam Zichinianam aut nullam esse, aut si est, à nostrâ diversissi-
mam.

§. 4. Idem hic esto iudicium de *Entgrovelaudiã* vel *Ent-* *Entgronlã-*
gronlandiã, cujus in relatione supra allata fit mentio, quam Au- *diaproGrõ-*
 thores, pleriq; pro *Gronlandiã*, quæ Islandorum colonia fuit, ab *landia mi-*
 Erico Ruffo, Anno Christi 982. detectã, ac primum habitatã, *nus accurate*
 haud convenientius arripiunt. Extant enim apud nostrates non *tè arrepta à*
 solum annales ac historia rerum *Gronlandicarum* ab annò *Mercatore*
 modò *in Atl. min.*

in Desc. Pol. modò citato 982, quò primùm inventa fuit, ad annum 1379, *Antarct.* quò postremum nobis de incolis terræ istius aliquid constitit; *Schultes.* sed etiam Gronlandiæ, in quantum culta fuit, Chorographica *in Synops.* aliqualis descriptio, quæ omnia si conferantur cum istis, quæ *Geog. p. 490.* in historia Zenorum de *Entgrovelandia* referuntur, non tantùm *Mosemanno* distare æra lupinis, aut candida nigris, vel solum propter hor- *Hist. Mundi* tos illos, etiam in brumâ florentissimos, quilibet fatebitur. Sed *part. 2. f. 56.* de *Homonymiâ* tantum. *Ad Synonymiam* (quæ non minus varia *et cæteris* quàm notatu baud indigna sese offert) eruendam properamus.

pl. §. 5. *Appellationes Islandiæ* tres potissimum Clarissimus *Synonymia.* *Arngrimus Jonas* recenset in *Crimogæa*, Annalium Islandicorum fidem secutus, quarum 1. est *Snælandia*. 2. *Gardarsholmia* & 3. *Islandia*, quod triplex nomen ab *Inventoribus* suis sortitam esse *Primus Islæ-* tradunt dicti annales. *Primus* horum fuisse fertur *Naddochus*, *die inven-* natione Norvegus, Pyrata insignis, qui ex Norvegiâ Insulas *tor, Naddo-* renses versus (ubi plerumq; *diversari solitus*) contendens, ad litus *chus, circa* orientalis *Islandiæ* (postmodum sic vocata) delatus est, ubi cum *Ann. Christi* nimadvertisset, altiorum montium cacumina sub autumnum *860.* nivibus obduci, à nive Insulam denominavit, vocavitq; *Snæland* id est, terram nivosam.

Secund. Isl. §. 6. *Secundus* Islandiæ Inventor fuit *Gardarus*, natione Svec- *Inventor* cus, qui *Hebrides* versus navigans, Uxoris suæ patrimonium in- *Gardarus,* didem repetiturus, similem fertur fortunam expertus, atq; ad *Anno 864.* idem orientale *Islandiæ* latus propulsus, ubi exactâ Hyeme ad *suos reversus,* terram illam, neglecto *Snælandiæ* nomine, de *suo, Gardarsholm* id est, *Gardari Insulam* appellavit.

Tert. Isl. §. 7. *Tertius* deniq; Insulæ Investigator & Eponymus, ju- *Inventor* xta citatos annales, *Floco* fuit, & is etiam Norvegus & Pyrata *Floko.* famosissimus, qui terræ novæ, & à superioribus inventoribus *de prædicatæ,* cupidus, ex portu Norvegiæ. *Flofawog* (de ejus no- *mine sic dicto*) non procul ab *Hordalandia* sitò, solvisse, inq; Insu- *lam primùm Hetlandiam* navigasse fertur. Cui: autem pixide *destitueretur nauticâ,* (cujus usus orbi huic magis *Arctoo* nondum *innotuerat*) pro felici itineris suscepti successu, Diis suis victi- *Flokonis su-* mas litavit, adhibitisq; sacro tribus corvis (à quibus postea *Ras-* *perstitio.* *na Floke* vel, *corporum Floco* dictus est) eosdem sacrificio intulit, *& quæ*

& quasi consecravit. Credidit n., fore, ut illis eâ propter auspiciatissimis uteretur propositi itineris indicibus. Nec fefellit hominem Ethnicum superstitione isthac. Ex *Hetlandiâ* enim profectus *Floco*, primum corvum emisit, qui Insulam statim repetens, indicium navigantibus dedit, quod *Hetlandiæ* quàm cæteris terris essent viciniore. Alter deinde corvus emissus, quia in navim rediit, indicio fuit nullam ante vel â tergo conspici posse Regionem. Postremò *tertius* emissus est, qui subtili visus acumine, terram nautis optatam assecutus, celerrimò ad eam volatu delatus est, cujus ductum dum strenuè sequitur *Floco*, Insulam feliciter conspiciatus atq; ingressus est. Dumque ibi per hyemem in sinu quodam (nunc *Watzfiord dicto*) subsistens, animadverteret aliquando sinum istum ingentibus glacierum crustis seu grumis, ex mari septentrionali adventantibus repleti, nomen tertium à glacie ista Insulæ finxit, vocavitq; *Islandiæ*, i. e., *terram Glacialem*, quod nomen deinde retinuit & hodiernum retinet. Non ergò à *Gelu & frigore*, quò ex parte riget, (ut vult *Mercator*,) neq; à *mari glaciali*, cui vicina est, (quæ *Olai Magni sententia est*) nominis sui originem trahit *Islandia*; sed à *Glacie istâ adventitiâ*, quæ vulgò *Gronlandica*, ob vicinitatem forsitan *Gronlandiæ* cum mari glaciali (unde *glacies ista venire creditur*) appellari consuevit.

In Atlant.
min. Tab.
Isl. pag. 26.
Lib. 2. Hist.
Cap. 3.

§. 8. Tribus itaq; Insulæ hujus nostræ appellationibus in medium allatis, atq; explicatis, quarta sequitur nempe *Thule*, quæ ut antiquissima, ita maximè controversa est; circa quam tres sepe potissimum offerunt opiniones. Prima est *Synesii & Gyraldi* Apud *Mercede* existentiâ *Thules*, quorum ille, an *Thule* aliqua sit, dubitat; hic verò nusquam comparere scribit. Altera est *Munsteri, Milii, Jovii, Peuceri, Orteli, Appiani, Frisii, (α) Magini, (β) Schulthesii, (γ) (α) Apud & cæterorum quorundam*, qui esse quidem certam Insulam vel Regionem hoc nomine insignitam statuunt, sed aliam tamen quàm *Islandiam*, quibus non modò favet *Clarissimus Arngrius Jonas*, (δ) sed sententiam etiam hanc tanquam pro aris & focis defendit. Tertiam deniq; de *Thule* sententiam fovent: apud *Mer-*

Thule.

cat. in Atl.

min. l. c.

Arngr. Jon.

Isl. part. 2.

membr. 1. &

Ada- cat. l. c.

(β) *Geog. p. 99.* (γ) *In Synops. Geogr. p. 483.* (δ) *In Specim. Isl. & Crymogæa.*

(o) *Apud Adamus Bremensis*, (e) *Olaus Magnus*, (z) *Nathan Chytraeus*, (n) *Arngr. Jon. Gryphander*, (s) *Stephanus*, (i) *Henricus Salmuth*, (u) *Bodinus*, (l) *in spec. Isl. Majolus*, (x) *Dalechampius*, (v) *Casaubonus*, (z) & ceteri plurimi, *part. 2. meb. 1. p. 103.* quorum maximus est catalogus, quibus jungas Celeberrimos Viros, *Philippum Cluverium Geographum peritissimum* (o) & *Johan-*
 (z) *Lib. 2. nem Isaacum Pontanum*, (π) *Sereniss. Dan. Regis quondam Histo-*
Hist. Cap. 3. ricum gravissimum, qui omnes & singuli *Thules* nomen *Islandiæ*
 (n) *In Delit. applicat*, eamque Veteribus celebratam *Thulen* esse, ple-
itin. in Eu- no ore asserere haud dubitant, quæ sententia quum ipsi veritati
rop. p. 33. haud incongrua esse videatur, sed à plurimis, iisque eruditissi-
 (s) *In tract. mis* viris approbetur, paululum à Synpatriotâ meo *Doctiss. Arn-*
de Ins. c. 32. grimo, recedendum fuit, quò ipsò *Clariss. Viri*, de Patriâ suâ
 (i) *In Dicti- præclarè meriti Autoritati* nec vel minimum detractum velle
on. Geogra- me protestor. Ex rationibus autem plurimis, sententiæ huic
ph. p. 1145. militantibus, trestantum brevitatis ergò (*cuius quantum fieri*
 (x) *Com. in porest studemus*) in præsentî adduxisse sat esto. *Primam à Thu-*
l. 2. tit. 1. les latitudine, secundam à longissimî in eâ diei quantitate, & *Ter-*
Pancirel. tiam ab ejusdem *Situ* depromptam.
 pag. 11. §. 9. *Primum argumentum à Latitudine Thules Islandiæ*
 (l) *In Meth. satis* convenienti, ab ipso accipimus (*quæquam ex parte inscio*)
bist. p. 178. *Ptolomeo* (e) qui *litori Sarmatico in Rusiâ, & Thulæ Insulæ com-*
 § 179. *munem* tribuit parallelum. Verum cum *Ptolomeus* homo *Ægy-*
 (u) *l. 1. Can. prius*, septentrionaliora nostra, teste *Bertio*, (σ) accuratè explora-
Dier. Coll. ta non habuerit, adeoq; nec certum nobis locum per quem pa-
 14. p. 471. *rallelum* istum ductum voluerit, determinare potuerit, acura-
 (v) *Com. in tiores* recentiorum *Observationes*, ac *descriptions* *litoris i-*
l. 2. Plin. stius *Rusici* nobis notandæ erunt. *Sarmatiam* autem *Euro-*
 c. 75. p. 113. *peam* *Celeb. Cluverius*, (τ) *Maginus*, (υ) & alii inter *Obium* *fluvium*
 (z) *Apud & sinum Grandicum* intercludunt. Si jam in *mappâ Geographicâ*
Arng. Jon. à litore Sarmatiæ, quod *Oceano hyperboreo* seu *glaciali allu-*
in Spec. Isl. tur, paululum profecti, apprehenderimus *meridionalissimum*
 pag. 91. *litoris istius Rusici* parallelum, qui per *litus maris albi* ducitur,
 (o) *Antiq. patebit* 65. latitudinis gradum, *Islandiæ communem*, esse in-
Germ. l. 3. ter-
 Cap. 39. pag. (π) *In Chorog. Dan. descript. p. 742. & seqq.* (e) *Lib. 3. Geog. Cap. 5.*
 656. *Tab. 7. (σ) In Præfat. ad Ptol. Geogr. (τ) Lib. 4. introd. Geog. Cap. 21.*
 p. 245. (υ) *in Geogr. p. 224.*

interceptum, vel si magis ad Septentrionem deflecentes, suspi-
cemur, parallelum istum Ptolomaicum per *Capo de B. Fortuna*
ad sinum *Granvicum* transire, videbimus iterum Sarmatiæ i-
stius litus 66. graduum, & si quod excedit, elevationem habere,
quæ non minus Islandiæ convenit. Quamvis autem borealio-
ra Sarmatiæ litora Islandiæ latitudinem excedant, majorem
nihilominus cum Islandiæ latitudine ibi deprehendimus con-
venientiam, quam ullius alterius Insulæ sub 63. elevationis gra-
du, pro Thulæ arreptæ. Quapropter merito cum *Cluverio* col-
ligimus, *Ptolomæum non tam falsum habuisse Magistrum, quando*
Sarmatiæ litus & Thulen, eodem subesse parallelo scripsit, quam
quod gradum latitudinis huic parallelo 63. attribuerit, hac enim ra-
tione Sarmatiæ istius litus juxta Rusiæ Oppida, Waga, Perma-
vvelick, &c. fingendum esset, quod tabulas inspicienti absurdum
esse patebit.

lib. 3. Geogr.
Antiq. Cap.
39. p. 656.

§. 10. Sed majori nobis hic occurrit subsidio *Pytheas Massi-*
liensis, qui ipse Insulam iustrasse fertur, postquam enim apud
Strabonem Thulen Insulam esse Septentrionalissimam dixerat,
manifestius & acuratus de ejus situ & latitudine sic differit;
πῦρ ποῖς ὁ αὐτὸς ἔστι τῷ ἀρκτικῷ ὁ ἴσθμὸς τροπικὸς κύκλῳ, quod
sic vertit *Strabonis* Interpretes *Xilander*: ubi (in Thule) *Tropicus*
æstivus Arctici circuli vicem gerit. Jam notum est ex doctrinâ
Sphæricâ apud *Mæstlinum*, (α) *Feldium*, (β) *Alstedium*, (γ) &c.
Veteres Circulum arcticum mutabilem habuisse, & pro poli e-
levatione nunc majori nunc minori à polo distantiam descri-
psisse, nimirum circulus iste arcticus ipsis erat, qui æquatori pa-
rallelus commissuram Horizontis & Meridiani tangeret. Si
ergo *Tropicum æstivum* in commissurâ Horizontis & Mere-
diani ita constitutum esse cogitemus, vel positum sphærae ta-
lem nobis proponamus, ut *Tropicus* Horizontem stringat seu
radat, patebit nobis & ad oculum erit demonstratum 66. lati-
tudinis gradum esse interceptum, qui quia cum elevatione poli
in numero semper convenit, confirmat nobis, quam exacte *Py-*
theas Massiliensis *Thulen* suam ibi locaverit, ubi nunc novimus
sitam esse *Islandiam*.

Pytheas Mass
de latitud.
Thul. testinæ
Rerum Geo-
gr. l. 2. p. 78.

(α) *Lib. 2.*
Astron. part
2. p. 162.
(β) *In Comp.*
Doct. Sphæ
p. 2. c. 6. f. 26.
(γ) *part. 1.*
Uranosc. c. 2.
p. 1004.

§. 11. Alterum argumentum à longissimi Thulensis Diei
B 2

Pomp. Mele
quan-

Situ Thul. & longiff. diei quant. *quantitate depromimus, de quâ sic differit Autor egregius Pomponius Mela: Thule Belgarum (Bergarum rectius scribi putat Pontanus) litori opposita est, Graiis & nostris celebrata carminibus.*

De situ orbis l. 3. Cap. 6. p. 126. & 127. *In ea quod Sol longe occasurus exurgit, breves utiq; noctes sunt, sed per hyemem, sicut alibi obscuræ, æstate lucidæ, quod per id tempus, jam se altius evehens, quanquam ipse non cernatur, vicino tamen splendore proxima illustrat: per solstitium vero nulla, quod tum jam manifestior, non fulgorem modo, sed sui quodq; partem maximam ostentat. Hæc ille. Vix potuit Autor hic quantitatem diei Islandiæ acuratus describere. Est enim in Islandia, præsertim in borealioribus Insulæ locis, æstivo tempore nox exigua & admodum conducta, imo tempore ipsius solstitii æstivi, in Septentrionalissimis quibusdam oris sol continuis 24. horis, vel totus vel maxima sui parte supra horizontem conspicuus est. Ad meridionale autem Insulæ latus dies longissimus ad 20. horas cum semisse, & si quid excedit, extenditur, unde etiam videre est non ita multum errasse Ptolomæum dum Thulæ suæ 20. horarum diem tribuit, vix enim alteri in tractu isto Insulæ, dies ista commodius applicari poterit.*

In Corogr. Dan. Desc. p. 744.

L. 8. Geogr. c. 5. p. 182.

Diniæ testim. de quant. Diei Thulensis. §. 12. *Quantum etiam Thule Insulæ longissimum diem tribuerint alii antiquissimi Scriptores, ex illo non obscure colligitur quod ex Antonii Diogenis XXIV. de Thule libris, annotavit Photius, ibi enim Diogenes cum antiquioribus scribit: Diniam in*

Apud Thylonem in Disput. de Thule §. 25. Sect. 1. *Thule Insula aliquandiu commoratum observasse, ultra Thulen Diem inveniri unius mensis, aliumq; quâ brevioris quâ longioris. Jam teste Cluverio & Schultesio dies unius mensis, sub elevatione poli 67°. 15. habetur, quæ cum vix decem miliaribus borealior sit quam Islandiæ, quid vetat quæso quò minus eadem longissimi diei quantitas sit Islandiæ, quæ secundum Diogenem &*

Introd. in Geogr. p. 26. Tab. Clymat. *Diniam Thules, & per consequens etiam Islandia sit Veterum illa Thule.*

§. 13. *Tertium deniq; Argumentum nobis subministrant Auctores antiquissimi ex situ Thules, quem adeo Islandiæ convenientem describunt, ut non tam indigitasse, quam indice digito eam commonstrasse videantur. Pytheas enim Massiliensis apud Strabonem, Thulen sex dierum navigatione à Britannia versus Septen-*

ptentrionem abesse ait, vicinam congelato mari. A quo diversum
 haud sentit Isidorus, dum Thulen esse ait ultimam Oceani Insulam,
 inter Septentrionalem & Occidentalem plagam, ultra Britanniam.
 Quid quæso Autores hi de Islandiæ situ scribere potuerunt ac-
 curatius? quid manifestius? Sex dierum enim navigatione à
 Britannia abesse eam, luculenter testatur crebra Britannorum
 in hanc Insulam hoc nostro tempore navigatio, sex dierum
 spatio haud rarò confecta, quum nimirum perpetuò freti ven-
 tō secundò, nullum itineris impedimentum experti fuerant.
 Vicinam etiam esse Islandiam mari glaciali, quippe quod sub
 circulo Arctico (cui adjacet Islandia) suum sumit initium, extra
 omnem dubitationis aleam est. De situ deniq; ejus ultra Bri-
 tanniam, versus Septentrionem (ut placet Pytheæ) vel (ut Isido-
 rus ait) inter Septentrionalem & Occidentalem plagam (quod
 magis convenit) nihil aut certe parum errasse hos Autores cer-
 tum est, dum modo id notetur Isidorum pro occidentali plaga
 hic non intelligere occasum æquinoclitalem, sed solstitialem æstivū,
 id quod Celeberr. Cluverius & Pontanus testantur. Quod autem
 Isidorus ultimam Oceani Insulam Thulen faciat, inde est quod
 veteres terrarum ultra Thulen nullam habuerint cognitionem,
 unde Ptolomeus, parallelum qui per Thulen ducitur finem ma-
 ris cogniti & terræ cognitæ terminum esse ait.

§. 14. Cum itaque vetustissimi hi Scriptores, de latitudine
 Thules, de longissimi in ea diei quantitate, deq; ejus sitū tanta har-
 moniā invicem conveniant, nec reperiatur ulla in hoc tractu
 Insula cui dictas affectiones melius applicare possimus, ritè &
 legitimè cum Cluverio & Pontano cæterisque eruditissimis Viris,
 inferimus & concludimus, Veterum illam Thulen nostram esse
 Islandiam. Nec desunt etiam ex nostratibus, viri Eruditi, qui
 sententiam hanc nostram suo confirmant calculo, inter quos
 minime silentio prætereundus mihi est, Excellentissimus Vir
 Brynolphus Svenonius Diocesis Schalholtensis in Australi Islan-
 dia Episcopus Reverendissimus, Vir cum omnigenâ eruditio-
 nis laude conspicuus, tum verò Antiquitatum cognitione Cele-
 berrimus, quem sententiæ huic nostræ omni ex parte favere, à
 fide dignis viris accepi.

B 3

§. 15. Con-

Lib. 1. Rev.
 Geog. p. 43.

Apud Arng.
 Jon. in Spec.
 Isl. p. 2. m. 1.
 p. 99. & a-
 pud Thilon.
 in Disput. de
 Thul. Sect. 1.
 §. 43.

In Antiq.
 Germ. p. 662.
 Apud Arng.
 Jon. in Spec.
 Isl. p. 100.

Lib. 3. Geo-
 gr. c. 5. tab. 7.

In Antiq.
 Germ. l. 3.
 cap. 39.
 In Chorogr.
 Dan. Desc.
 p. 741.

Sententia
contraria.

§. 15. *Contraria sententia paucissimis examinanda jam veniunt, & primo quidem ea, quae Thules existentiam in dubium vocat, quae cum nullo firmo nititur fundamento, prolixa non videtur refutatione indigere. Cum enim tanti & tam graves veteres pariter ac recentiores Geographi, Thulen suam tam graphicè tamq; accuratè descripserint, ac veluti depinxerint, nec non toties jam instituta repetitaq; navigationes eam compererint, de existentia ejus quicquam amplius dubitare nefas esse videtur. Illorum ergo sententia, qui Islandiam Thulen esse negant, quam firmo stet talo videamus.*

§. 16. Tot hic ferè de situ Thules sese offerunt opiniones, Quot piscibus unda natatur, adeo, ut vel ob solam Autorum discordiam, hæc de Thule sententia, haud immerito suspecta esse

(a) In The-
at. Orb. Tab
98.
(b) In intro-
duct. ad Geo
gr. antiq. p.
7. & 17.
(c) ap. Arn-
gr. Jon. in
com. Isl. p. 8.
(d) Com. in
l. 2. Plin.
c. 75. p. 370.
(e) Com. in
l. 1. Georg.
Virg. p. 33.
(f) Com. in
eundem Virg.
locum p. 236.
posit. Ortelius enim Scandiam vel Thulemarchiam Norvegiæ, (a) Hornius, (b) Hylam Scotiæ Insulam. Johannes Myritius, (c) ultimam in ditione Scoti Insulam, Thulens & appellatam, Thulen esse contendunt. Milichius, (d) Bersmannus, (e) Jacobus Pontanus, (f) Thulen unam ex Orcadibus, eamq; ultimam esse adjungunt. Peucerus, (g) Maginus, (h) Alstedius, (i) Schulthesius, (k) Hetlandiam pro Thule apprehendunt. Sebastianus Schroterus, (l) unam ex Farrensibus per Thulen indigitat. Screvelius, (m) in ultimis Hispaniæ quærendam suadet, ibiq; Civitatem hujus nominis esse ait. Verum quam vehementer hic hallucinati fuerint dicti Autores, quilibet qui rem accuratius perpenderit, facile animadvertet. Thulen enim Insulam esse vasto circumfusam Oceano, omnes antiquissimi Scriptores uno ore testantur, Ergo Peninsula non est, vel continens, qualis Schandia vel Thulemarchia Norvegiæ. Insulam magnam esse tradunt (Ptolomæus enim per tres fere gradus in latitudine per 2. autem & juxta alios (v) per 5. in longitudine eam extendit) ergo exigua non est Insula qualis Hyeundæ Virg. la Scotiæ, Hetlandia, una Orcadum vel Farrensium. Insulam etiam Septentrionalissimam, mari glaciali vicinam esse Thulen ex allegatis supra Autoribus manifestum est, id quod recensitis

jam
(n) De Dimension. terræ p. 57. (o) Geogr. p. 99. (p) l. 3. Geog. cap. 2. p. 1429. (q) In Synops. Geog. p. 483. (r) In Mercur. Cosmo. p. 181. (s) Com. in l. 1. Georg. Virg. p. 77. (t) Ap. Thilō. in disp. de Th. §. 7. sect. 1.

Jam Insulis, multo minus provinciæ alicujus oppido Hispaniæ,
commodè applicare nemo, ut opinor poterit.

§. 17. Sed *Thules* nomen ab *Islandiis* his potissimum ratio-
nibus arcere satagunt. 1. Quod *Polomeus* *Thulæ* sive 63. latitudi-
nis & 29. longitudinis gradum tribuat. 2. Quod *Plinius* ex *Pythea*
Masiliense, diem longissimum in *Thule* sex mensium, ipse vero unius
mensis esse dicat. 3. Quod *Procopius* decuplo majorem, *Britannia*, &
tredecim populis totidemq; Regibus in habitari *Thulen* dicat. Quæ
omnia quum *Islantiæ* minime conveniât, alibi *Thulen* quæren-
dam esse conentunt. Verum enim vero necesse est ut hic cum
Clariss. Petro sormanno fateamur, veteres Geographos in descri-
ptionibus terrarum Septentrionalium, non parum quandoq; errasse,
nec non (quod de *Procopio* asserit *Cluverius*) falsa veris nonnun-
quam immiscuisse, cum pleriq; experienciâ destituti, scientiam
hanc suam ex relatione (quæ plerumq; fallax esse solet) magnam
partem hauserint. Quæ igitur de *Procopio* *Clariss. Cluverii* sen-
tentia est, eadem nostra de veteribus istis Geographis esto,
nempe: Fides illis sit, quatenus invicem & cum approbatis recen-
tioribus Historicis conveniunt ac consentiunt, ubi errant communi
illa excusentur ratione; quod homines adeo ab orbe hoc arctoo disti-
ti, remotiora Septentrionis accuratè cognita explorataq; habere non
potuerint. Id quod etiam ipse haud invitus agnoscit atq; con-
fiteatur *Ptolomæus*, dum ait: *Quasdam terras non ita ut sunt, ob*
ignorantiam eorum qui observationes exceperunt descriptas esse.
Quod autem diem semestrem ex *Pythea* *Masiliense* à *Plinio* alle-
gatum concernit, notandum est, quod mendam ibidem irre-
pisse existiment nonnulli Commentatores. Animadvertit e-
nim apud *Dalechampium* *Pintianus*, pro senis mensibus legendum
esse senis diebus, & *Longolius* apud eundem, (quod magis convenit)
vetusti codicis fidem secutus binis diebus continuum esse diem
legit, atq; sic si iste locus fuerit restitutus, non ita absurda vel o-
mni fide destituta videntur dicta. Neq; verisimile est *Pytheam*
Masiliensem *Thulæ* tantum diem assignasse, quum latitudinem
66. gradus excedentem, eidem (ut supra diximus) non tribuerit.
Plinii autem ipsius diem menstruum (dummodo recte legatur) fa-
cile excusat, maxima illa *Thules* à *Plinii* patriâ distantia, nam si
crasse

Lib. 1. Geo-
gr. cap. 3.

Lib 2. Nat.

Hist. c. 75.

L. 2. de Bell.

Goth. p. 92.

In Diss. Ge-
org. Hafn.

propos. An.
1638.

L. 3. Germ.

Ant. cap. 39.

pag. 662.

Lib. c. p. 395.

In Geog. c. 5.
p. 6.

Com. in L. 2.
Pl cap. 75.

p. 113.

§. 10. Hujus
Th.

Lib. septius
citato p. 745
lib. 3. Germ.
Ant. cap. 39.
pag. 661.
In Chorog.
Dan. Desc.
l. sup. c.
Crym. l. 1. c. 1.
Lib. 2. Hist.
Nat.
Ap. Strab.
l. c.
L. 1. Georg.
S. 5. 6. 7.
Hafn. publ.
habita An-
no 1651.

crasse satis de Regionibus suo orbe propinquioribus, puta *Norvegia Scandia, &c.* teste *Pontano* erravit, quis de remotissima *Thule*, facile errare eum potuisse magnopere mirabitur? *Procopii* autem *Autoritas*, nobis in loco non tam sacra est, quin eam ut viribus destitutam omnibus cum *Clariss. Cluverio & Pontano* rejiciamus. Quis enim non videt, quam ineptè *Thulen* cum *Scandinavia* *Procopius* hic contendat, & sic peninsulam eam faciat, quæ omnium Geographorum testimonio *Insula* est?

§. 18. Obstat autem præcipuè *Clariss. Arnj. Jona*, quod juxta *Annales* Islandicos, ante Annum Christi 874. inculta jacuerit *Islandia*, & circa Annum 860. à *Naddocho* *Norvegico* primum inventa fuerit. *Thule* autem inter Veteres, non solum *Plinio*, & qui *Plinio* antiquior, *Pytheæ Massiliensi*, sed etiam *P. Virgilio* cæterisque in ore & scriptis frequens fuerit, *Thulen* igitur *Islandiam* (quippe quæ multa post secula inventa ac habitata primum fuit) absque annalium periculo & perturbatione esse non posse existimat. Verum in vado res est, nec quicquam periculi *Annalibus* hinc accidit. Afferunt enim illi *Islandiam* antè Annum 874. habitam non fuisse, inventam autem, vel aliquot ante annum istum seculis non negant, quinimo haud obscure innuunt, ante primos illos *Insulæ Inventores* *Norvegos* supra memoratos, aliis quibusdam innotuisse *Islandiam*, dum in litore orientali, *Piratarum*, seu potius *Piscatorum* quædam monumenta, nempe: *Casas piscatorias* & *specus quosdam subterraneos, lapidesque pro foco in litore congestos, item notas, cruces ligneas, libellos, Irlandico idiomate scriptos* (unde, *Irlandos* fuisse istos *Piscatores* colligere licet) & alia quædam à *Norvegis* istis reperta esse perhibent. Habemus etiam hic nostræ sententiæ faventem *Doctissimum Virum M. Runolphum Jonam, Islandum, Scholæ Holensis* in *Islandia*, ac deinde *Christianstadensis* in *Scania* quondam *Rectorem* dignissimum, qui *Dissertationi* suæ de *Lingua veterum Septentrionalium*, hoc annexit *Corollarium*: *Satis sibi Islandorum annales constant, si vel maxime Islandia olim Thule fuerit appellata. Sed Onomatologia nos hætenus detinuit, ad Pragmatologiam progredimur.*

§. 19. In

§. 19 In Descriptione nostra Primò Islandiam per *Insulam* tanquam *genus* definimus. Et Insulam quidem esse, præter communem Geographorum veterum pariter ac recentiorum consensum, Nautarum etiam qui eam hoc tempore navibus crebrò frequentant, experientia testis est. Sed ut magis eam adhuc determinemus, & accuratiore delineemus penicillo, *differentiam* ejus primò communem seu genericam, ac mox deinde propriam seu specificam adjicimus, *illa* exprimitur dum *Insulam Oceani Septentrionalis* esse dicimus; *hæc* autem, dum inter 5. & 24. longitudinis, nec non 64. & 67. latitudinis gradum eam collocamus. Per *illam* Islandia ab aliis Insulis quæ in Oceano Eoo, Occiduo & Notio reperiuntur; per *hanc* ab iis quas Septentrionalis Oceanus continet, discernitur.

§. 20. In longitudine autem & latitudine Islandiæ assignanda, admodum variant Autores. Zieglerus (a) inter 20. & 30. gradum longitudinis, nec non 63. & 69. latitudinis eam locat. Maginus, (b) eam situat inter 65 & 69. latitud. gr. Munsterus, (c) longitudinem ejus 20°. latitudinem vero 68. fere graduum ponit. Johannes Myritius, (d) Per medium Islandiæ 69½. gr. lat. numerat. Crantzius & Chytraeus, (e) cum nonnullis aliis longitudinem à gradu 352. & latitudinem 68°. numerant, quibus fere consentit M. Thilo dum inter 353°. & 12°. longitudinis, nec non inter 64°. & 68°. latitudinis suam Thulen sive Islandiam collocat. Verum cum nullus ex allegatis Autoribus verum Islandiæ situm collimasse videatur; sed quidam potius toto cælo erraverint, nos aliam, tam longitudinem quam latitudinem attulimus, utramque correctiorem, *hanc* ex virorum Eruditorum accurata observatione oculariq; experientia, *illam* ex Mappis Geographicis recentioribus & correctioribus excerptam.

§. 21. Circa longitudinem non ita diversum sentimus à Crantzio, Chytraeo & Thilone, id quod patebit, si Meridiani invicem concilientur. Illis enim primus meridianus per Insulas Canarias, cum Ptolomæo, ductus esse videtur, qui nobis cum recentioribus per Insulas Flandricas transit. Cum Thilone autem in graduum interjacentium numero consentimus. Latitudinem autem Islandiæ à nobis allatam probamus, 1. à latitudine Bessa-

(a) Apud Arng. Jon. in Com. Isl. pag. 1. sect. 1. p. 5.

(b) Apud Thilon. in disp. de Thule §. 13.

(c) l. 4. de Germ. p. 814

(d) ap. Arng. Jon. in Com. Isl. sect. 1. p. 5.

(e) ap. Thilon. l. c.

C

Staden-

Anatom. *Stadenst* in meridionali Islandia, quæ ibidem observata est 64° ,
Blefk. Part. ferè. Cum a. locus iste ad ipsum meridionale Insulæ litus si-
 2.p.36. tus sit, & vix se meridiana alia agnoscat, minorem 64 . gr. la-
Comm. Isl. tutionem Islandiæ tribuere non possumus. Deinde ab Eleva-
Part. 1. sect. 1 tione poli, quæ *Hola* in boreali Islandia 65° . $4'$. observata est,
 nostram probamus Islandiæ latitudinem. *Hola* autem à lito-
 re boreali octo præter propter milliariibus distat, quo litore
 cum multò borealius aliud Islandia non habeat, nisi promon-
 torium *Langanes* (quod tamen ultra quatuor vel quinque milliaria
 versus polum magis porrectum non est) asserere non dubitamus
 latitudinem Islandiæ, non solum intra 67 . gr. esse, sed ne qui-
 dem ultra 66 . $3'$. sese multum extendere. Errant igitur Au-
 tores supra allegati, dum quidam 68 . quidam 69 . latitudinis gra-
 dum Islandiæ adscribunt, hac enim ratione diem longissimum
 bimestrem fere habere deberet, (sub gradu enim elevationis 67 .
In introd. 15 . unus mensis; & sub 69° . $3'$. duorum mensium longissimus dies
ad Geogr. *Tab. Clym.* 15 . unus mensis; & sub 69° . $3'$. duorum mensium longissimus dies
 f. 26. *juxta Cluverium & Schultesium habetur*) quem cum viginti qua-
In Synops. tuor horis longiorem vix usquam agnoscat Islandia, nemo non
Geogr. Tab. videt tantam ei nequaquam competere latitudinem. Errant
Clym. f. 28. etiam hic qui circulum arcticum per medium fere Islandiæ transire
(a) De orb. tradunt, inter quos sunt *Neander*, (a) *Alstedius*, (b) *Varenius* (y) &
terr. p. 208. recentiorum plurimi. Cum enim circulus iste, *juxta Geographos*,
(b) l. 3. Geog. tantam à Polo æquatoris habeat distantiam, quanta maxima
 c. 1. solis declinatio est, nempe 23° . $3'$. per 66° . $3'$. lat. adeoq; ex-
(y) l. 1. Geog. tra Islandiam ad latus nimirum ejus boreale describendum
sect. 3. c. 5. esse circulum istum patet.
 p. 76.

Insula circa
Islandiam. §. 22. Addimus præterea melioris declarationis ergò in
 descriptione nostra, nonnihil de amplitudine Islandiæ quod ni-
 mirum omnes Insulas, in tractu illo cognitæ, magnitudine suâ vincat.
 Reperiri autem in tractu illo & vicino circa Islandiam, Insulas
 complures nullum est dubium. Harum aliæ sunt Islandiæ vici-
 niores, aliæ remotiores. Ex vicinioribus præcipuæ sunt *Westman-*
na Eyar versus meridiem, *Gunnbiarnarsker* vel *Gunnbiarnar*
Eyar ad occasum, *Rolbeins Ey* & *Gryms Ey* versus Septentrio-
 nem, nec non *Papey* ad Orientem quarum duæ tantum sunt
 cultæ *Westmanna Eyar* & *Gryms Ey* cætere incultæ, quantitas
 autem

autem harum omnium respectu Islandiæ perexigua est. Remo-
 tiores sunt: *Insula Farrenses* vulgo *Sax Eyar* vel *Færø* ab ortu *Insula Faro-*
 solstitiali brumali sed neque horum quantitas cum Islandiæ *renses.*
 quantitate comparanda venit. Est etiam, si mappis credendum *Frislandia.*
 non ita procul ab Islandia Libonotum versus *Frislandia*, Insula
 haud exigua, sed minor tamen Islandiâ, id quod ex mappis pa-
 tet. De existentia ejus dubitat *Johannes Buno*, in notis ad *Clu-*
verium, *Mercator* autem in *Atlante minore* edito Anno 1633. An- *In desc. poli*
 glis non ita pridem rursus innotuisse scribit, quanquam (*Refe-* *Arctici p.*
rente Zeillero) in *Atlante* *Johannis Jansonii* Anno 1644. edito, *24.*
 rotundè negetur aliquam *Frislandiam* sub polo arctico (ut so- *In nova*
 mniaverint quidam) reperiri. Sed de ejus existentia aliis judican- *Desc. Regni*
 dum relinqvimus, nobis nihil certi de ea constat. *Danici p. 52.*
Gronlandiam etiam non procul ab *Islandia* sitam esse certum est, & magnitu- *Gronlandia*
 dine sua *Islandiam* longè superare. Verum quum nemini huc- *In introd.*
 usq; constiterit, eam undiq; mari circumcingi teste *Cluverio*, & *ad Geog. l. 3.*
Schultesio, sed potius *annales* vetustissimi, non ita pridem in pa- *c. 20. p. 254.*
 tria mihi visi, continentem esse affirmant, nos eam ex *Insula-*
 rum numero exemptam hic volumus, & *peninsulam* potius & *In Synops.*
 cum *America* continentem, cum *Orantio Fineo* & *Vopellio*, esse *Geog. p. 489.*
 statuimus, id quod etiam probare videntur *animalia* varia, *Apud Her-*
 nempe: *Alca*, *Caprea*, *Cervi*, &c. (ut *Ursos* & *Vulpes* taceam) ibi- *man. Fabro-*
 dem deprehensa, quæ in *Insulis* incultis haud reperiri certum *nium Mose-*
 est. *mannum, in*

§. 23. Circa magnitudinem Islandiæ discrepantem adeò du- *Nova mun-*
 cunt calculum Autores. *Georgius Fournier*, (a) prope centum *di hist. part.*
 milliar. in longitudine, & 42. in latitudine Insulam extendi *2. l. 2. p. 55.*
 scribit. *Mercator*, (b) longitudinem ejus 100. milliaribus & la- *(a) Part. 1.*
 titudinem 65. exprimit, cui quæ longitudinem *Ortelius*, (γ) quæ *Geogr. l. 1.*
 latitudinem *Gönlitius*, (δ) & *Thilo*, (ε) consentiunt. *Olaus Magnus* *c. 11. p. 18.*
 (ζ) *Crantzius*, (η) & *Chytraeus*, (θ) à gradu 352. ultra centum mil- *(b) In Atl.*
 liaria versus ortum Insulam porrigi scribunt. Nos autem *min. Tab.*
 (quum per 19. ferè gradus in longitudinem Insula extendatur) *Isl. p. 26.*

C 2

cum (γ) In The-
 at. Orb. Tab
 de Isl. 98.

(d) L. 2. Geog. p. 209. (e) In disp. de Thule sect. 1. (ζ) l. 2. Histor. c. 3. p. 50. (η) Ap. Thil. in disp. de Thul. sect. 1. §. 8. (θ) Chron. Sax. p. 122.

(i) *In disp. de Th. l. c.* cum Thilone, (i) per 120. milliaria Germanica commun. porre-
 etiam esse asserimus. Tantam enim quantitatem 65. parallelus,
 (u) *In intro- duct. ad Ge- og. tab. long. p. 70.* qui mediam ferè Insulam transit, per tot gradus continuus, jux-
 ta Cluverium, (u) Schultesium, (λ) cæterosq; requirit. Compro-
 bat hanc Islandiæ longitudinem præter mappas correctiores et
 iam Clariss. Arngrimus Jonas, (u) dum Insulæ longitudinem XX.
 Dagleider id est viginti dierum itinera, ex veteri fama esse ait. U-
 nius autem diei itineri apud nostrates respondent sex milliaria
 Germanica communia. Si ergo 6. in 20. ducantur, apparebit
 quam exactè Islandiæ longitudinem à nobis allatam productum
 exhibeat. *Amplitudo* autem Islandiæ secundum latitudinem non
 ubiq; eadem est, hic enim major, illic minor est, quia verò per
 duos gradus cum semisse Insulam quâ latitudinem extendi su-
 pra innuimus, latitudinem ejus maximam 38. milliar. Germ. non
 excedere asserimus. *Ambitum* autem Islandiæ Veteres Tolf
 Tysster id est, duodecim dodecadibus, vel si mavis, duodecies duode-
 nis milliariibus Norvegicis determinabant, quæ quia duplicata,
 228. Germanicis, juxta Thilonem, respondent, à vero haud mul-
 tum abluisse videtur Munsterus, dum Islandiæ geminatam Sici-
 liæ (cujus ambitus teste Mercatore est 150. mill.) amplitudinem at-
 tribuit. Quum ergo tanta Islandia gaudeat quantitate rectè
 eam omnium Insularum in tractu sibi vicino cognitarum, maxi-
 mam esse asserimus.

THESIS II.

Divisio Isl. Dividitur Islandia trifariam potissimum. 1. Jux-
 ta quatuor mundi cardines, in quatuor partes seu
 quadrantes. Septentrionalem, Orientalem, Au-
 stralem & Occidentalem. 2. Ratione regiminis Ec-
 clesiastici in duas Dioceses: Holensem & Schalhol-
 tensensem. 3. Ratione regiminis Politici in 12. ἐπαρχίας
 seu Provincias.

§. 1. Descriptionem Islandiæ non ineptè excipit ejus Divisio,
 quam triplicem in Thesi proponimus. Prima est quâ dividi-
 tur tota Insula in quatuor partes, quarum maxima & quantitate
 & ho-

& hominum frequentiam gaudet *Septentrionalis*, lingua Islandis vernaecula *Norlendinga Fiordungur* dicta, i.e. *Septentrionalis* seu potius *Septentrionalium* (incolarum) *quadrans*. Hujus termini sunt: versus *Occidentem*, sinus *Rutafjordur*; ad *Orientem* promontorium *Langa Nes*. *Meridiem* versus resquorum vasta deserta secundum longitudinem Insulae porrecta. Altera deinde pars *Orientalis* vulgo *Austfirðinga Fiordungur* (corrupte apud *Mercatorem* & alios *Austlendinga Fiordungur*) non admodum populosa, sed post *Septentrionalem* latissime sese extendens, terminatur versus *Septentrionem* promontorio *Langa Nes* / versus *meridiem* fluvio *Jokulsaa* a *Soleymasandi* / versus *Occidentem* resquorum desertis. *Meridionalis* pars (vulgo *Sunnlendinga Fiordungur*) terminos habet versus *ortum* *Jokulsaa* in desertis *Soleymasandi*; versus *Septentrionem*, resqua per mediam Insulam interjecta; ad *Occidentem* notabilem fluvium *Albis* nomine insignitum, qui in sinum *Borgarfjord* sese exonerat. *Occidentalis* denique Islandiae pars seu *Quadrans* vulgo *Westfirðinga Fiordungur* (non *Westlendinga*) ab *Australi*, fluvio *Albi*, a *Septentrionali* autem, sinu *Rutafjord* discriminatur.

§. 2. *Ratione regiminis Ecclesiastici* Islandiam etiam dividimus in duos *Episcopatus* s. *Dioceses*, quarum altera *Schalholtensis*, (vulgo *Skalholtis Stigte*) tres quadrantes complectitur, *Orientalem*, *Australem* & *Occidentalem*: *Holensis* autem (*Holastigte* Islandice) unico quadrante nempe *Septentrionali*, eo quod ille amplissimus & populosissimus sit, contenta est, unde etiam haec pars quatuor *taexias* complectitur, cum *Orientalis* tantum duas & reliquarum quaelibet tres habeat, atque ita tota Insula in XII. *Provincias* seu *praefecturas*, (quas *Thing* vel *Syglur* appellant) dividitur. Nomina earum ut in *Cod. LL.* habentur haec sunt: in *Orientali Islandia*; *Wula Thing*. *Skaptafells Thing*. in *Meridionali*: *Rangaar Thing*. *Arnes Thing*. *Kialarnes Thing*. In *Occidentali* *Thueraar Thing*. *Thornes Thing*. *Thoschafiardar Thing*. In *Boreali*: *Hunawak Thing*. *Hegranes Thing*. *Wodlu Thing*. & *Thing Enar Thing*. Solet etiam praeterea, quaelibet *taexia* s. *Provincia* subdividi in aliquot *Provincias* minores, quas *Neppa* appellant. Sed de hisce prolixius *Clariss. Arngrim. Jonas in Crymogæa.*

Norlendinga Fiordungur vel *Septentrionalis quadrans.*

Austfirðinga Fiordungur / s. *Orientalis Quadrans.*

Sunnlendinga Fiordungur / vel *Septentrionalis Quadrans.*

Westfirðinga Fiordungur / vel *Occidentalis Quadrans.*

Schalholtensis Diocesis.

Holensis Diocesis.

Provincia Isl. XII.

Tit. Thingfarar Bald cap. 2.

Provincia min.

lib. 1. cap. 7. pag. 59.

Cœli & Soli
qualitas.

Cœlum Islandia habet æstivo tempore tempe-
ratum, hyeme vero plerumq; inclementius & ex
parte rigens, interim tamen saluberrimum. Solum
autem alibi asperum & salebrosum, alibi amœnum
& graminis facundissimum est.

Aut. de
aëris in Isl.
asperitate
ὕπερβολῆ.
(α) Introd.
ad Geog. l. 3.
c. 20. p. 254.
(β) ap. Arn-
gr. Jon. in
Anat. Blef-
ken. Parte
2. p. 34.

(γ) Apud
Thilon. in
diss. de Thul
& Arngr.
Jon. l. c.
(δ) In Desc.
Isl. cap. 1.
(ε) In Com.
Isl. part. 1.
sect. 3. & in
Anat. Blefk.
part. 2. p. 34.

S. I. Aëris in Islandia asperitatem & inclementiam, plurimi
Autores, describendo haud parum exaggerant atqve amplifi-
cant, quos inter Cluverius ait (α) damnatam esse hanc Insulam in-
tensissimo frigore perpetuâq; glacie, quam Munsterus, (β) Gemma
Frisius, (γ) Blefkenius, (δ) & hos secutus Schultesius, ceteriq; plu-
res, octo integros menses totam Insulam circumfluitare tra-
dunt. Sed hyperbolica nimium hæc sunt, & satis antea à Cla-
riss. Arngr. Jona refutata. (ε) Infestatur quidem Insula hyberno
tempore nivibus quandoq; largioribus, & cœli rigore, nunc
intense, nunc remissione, tanto autem & tam vehementi, ut
scribunt Autores isti, & qui cum iis faciunt, nequaquam nec
continuis semper ille rigor est, sed blandis etiam Zephyri spira-
culis, hybernoq; sole læti dies haud raro immiscentur. Raro
etiam aëris illa asperitas ultra sex menses durat, unde Islandi
annum in duas æquales partes dividere consueverunt, quarum
alteram hyemem, alteram vero æstatem appellant, tanto enim
temporis spatio, mitiore plerumq; aëris constitutione fruun-
tur. Glacies etiam (quæ vulgo Gronlandica dicitur) licet inter-
dum ad boreale Islandiæ latus ventorum vi deferatur, rarius
tamen ad Orientale & Occidentale, rarissimè & vix unquam
ad meridionale Insulæ latus conspicitur, adeoq; nunquam to-
tam Insulam, nedum integros octo menses circumfluitat. Quan-
do autem ad boreale latus appellitur (quod sæpius contingit)
mora ejus maxime variabilis est, & rarissimè ultra duos men-
ses sese extendit, ante Martium enim & post Aprilem vix con-
spicitur. Est etiam quando multis annis continuis ne in con-
spectum quidem Insulæ glacies ista veniat. Ut ut autem ma-
jorem, quam hæc regiones, Islandia sentiat & experiatur cœli
incle-

inclementiam, compenfat tamen illam *aëris salubritas* quæ tanta ibidem est, ut haud pauca morborum genera, quæ hisce in terris frequentia sunt, puta Pestim, Febrim &c. prorsus ignorent incolæ, inde est quod nonnulli Islandi centesimum, multi nonagesimum, innumeri fere octuagesimum ætatis annum attingant.

Aëris salubritas.

§. 2. *Fœcunditatem soli Islandici* quod attinet, haud inviti agnoscimus & confitemur, eam cum harum terrarum fertilitate minimè conferendam, sed multo inferiorem esse. *Agrus enim, hortis, Sylvis densis, celsisque arboribus* hodiè fere destituitur, ac proinde etiam *variis arborum fructibus*. *Graminis tamen fœcunditate pabulique bonitate* aliis regionibus non cedit, unde etiam insignem pecorum vim nutrit. Non tñ. adeo infœcundum solum habet Islandia, quin etiam *frumenti ferax* sit, id quod non solum historia, quæ priscos Islandos agriculturam exercuisse frumentumque ibidem multis in locis crevisse tradunt; Sed hodierna etiam experientia testatur. Etenim Ampliss. & Consul. Vir Dominus *Gislavus Magni*, Provinciae *Mangarwallashisli* Præfectus Regius & Judex ordinarius, in Prædio suo *Slidarenda* ubi residet, quotannis feri curat, metitque non sine fructu. In locis etiam quibusdam Islandiæ Orientalis frumentum crescere accepimus. Quare magis incolarum (qui piscaturam quam agriculturam rem quarere malunt) incuria quam terræ sterilitas obstare videtur, quominus Islandia hodie tantum frumenti incolis suis suppeditet, quantum usui necessario sufficeret.

Terræ fertilitas.

§. 3. *Hortos* quidem rariores habet Islandia, reperiuntur tamen nonnulli *Olerum* aliquot specierum feraces. *Sylvis* etiam hodie non luxuriat. Olim autem adeo densis consistam fuisse hanc Insulam *Sylvis*, ut errantes pecudes intra annum unum aut alterum tandem recuperarent, & itinera ac vias publicas *cæcis arboribus* aperire necessum esset, historia testatur. Restant nihilominus ad huc aliquæ, sed humiliores. Est igitur, ut notat *Mercator*, quibusdam in locis lignorum aliquis defectus, quibusdam autem ita prospexit divina Providentia, ut nullam lignorum premantur penuriam, sed illis potius abundant. Deferrunt enim læpissime ad litus potissimum boreale arbores grandiores, maris æstu ventorumque turbine ex litore Gronlandi-

*Horti
Sylvæ.*

*Vid. Arngr.
Jon. in Anat.
Blefk. Part.
2. fol. 63.*

*In Atl. min.
tab. Isl. p. 26.*

landico (ut creditur) funditus extirpata, in tanta interdum copia, ut non solum satis habeant Incolæ, unde ædificia navigiaq; ædificent, aliamq; supellestem domesticam fabricent, sed aliis etiam communicare haud rarò possint.

Ferrum.
Sulphur.

Mineralium
nonnul. Sp.
Lap. pretios

In Atl. min.
p. 28.

§. 4. An varias metallorum species terra Islandica completatur, non dum satis constat, ferrum autem ibidem esse competentum est. Sulphur in tanta suppeditat copia, ut aliquot quotannis naves onerarias replere possit. Sed hodie non tam frequens est illa sulphuris avectio. Reperitur etiam ibidem alumen, calx viva, & alia nonnulla mineralium genera. Vidi etiam lapides aliquot pretiosiores ibidem repertos, nempe: Crystallum optimi generis Adamante Bohemico non multo inferiorem, Smaragdum, Jaspidem, Chalcedonium, aliosq; nonnullos. Sed de hisce satis. Libet autem Erasmi Michaelis versus de Islandiæ muneribus, à Mercatore etiam in descriptione Islandiæ allatos, hic adjicere.

Ultima Parrhasias Islandia spectat ad Arctos,
Sub caurum porrecta gradus: non divite tantum
Lata solo, cum vel casis occlusa cavernis
Sulphura flava coqvrit, mixtisq; extrudit arenis:
Pabula vellatis pecori gratissima pratis
Fundit, & oppletas investit gramine valles:
At vicina etiam solidos cum littora pisces
Nec numeris nec mensura, certisve ferendos
Nominibus stipat, ratibusq; immittere certat.
Proventu siquidem vario cum excesserit, uno
Hoc vincit tamen, & cumulato pisce redundat
Aucta opibus, fortesq; animi complexa colonos, &c.

THESIS IV.

Terra ex-
cus seu habi-
tudo.

Terra Islandica frequentibus intumescit col-
libus, passim etiam in montes editissimos attollitur.
Valles autem crebris irrigantur fluminibus. Sunt
& passim Fontes calidi, quos Thermas appellant. I-
tem Lacus, quorum plurimi piscibus abundant.

Montes no-
tabiliores.

§. 1. Ex montibus (quos plurimos habet Islandia) duo sunt ce-
lebrior-

lebriores, alter ob insignem celsitudinem Snæfells Jofull vulgo dicitur; alter autem ob incendia & flammam, quas interdum evomet, Heckla appellatus. Munsterus, (a) Erisius, (b) & qui hos nat. Blefk. sequuntur: Mercator, (c) Schultesius, (d) &c. montes notabiliores Islandiæ tres faciunt, nempe: 1. Hecklam, 2. Montem Crucis, (e) ap. eund. 3. Helgam vulgo Helgafell. Blefkenius (f) autem unum ex his montibus, Helgam scilicet omittit, idq; optimo jure, Colliculus enim est, non mons excelsus, id quod nomen etiam indicat, Sellen enim colliculum seu potius monticulum denotat. Nunquam etiam, quod sciam, exarsit iste monticulus, aut (ut notat Mercator) flammam & saxa eructavit. Mons autem Crucis, cujus mentionem faciunt Autores, nullus est qui peculiare aliquid habeat, quapropter & illum nos hic merito omittimus.

§. 2. Snæfells Jofull est mons Islandiæ Occidentalis, non procul à litore situs, à nive nomen habens, quâ cacumen ejus perpetuo obtectum est, altitudine sua omnes montes, quos habet Islandia, superare creditur, unde etiam navigantibus sæpe numero haud obscurus directionis index est, per 30. enim miliaria in mari conspici fertur, fulgure & tonitruo nullo modo notabilis est (ut nugatur Blefkenius) sudo quoq; caelo summitatem (secus quam idem notavit) omnibus conspicuam habet.

§. 3. Heckla Mons est Islandiæ meridionalis, non tam propter altitudinem, quam incendia quæ fovet subterranea & flammam, quas interdum emittit, notabilis. Mons iste cum furit, pumices cineresq; eructat, tanto fragore, ut tonitrua audiri, vel machinas bellicas grandiores explodi, ad multa inde miliaria existimares. Annotatum est montem hunc aliquando in sinum Slagastord (qui 30. plus minus miliaribus ab eo distans est) cineres projecisse, hominibus tamen vel pecoribus nocuisse nunquam audivimus. De monte isto Autores plurimi plurimas prodiderunt fabulas. Cluverius perpetuum ignem eructare scribit. (a) Mercator inter alia (b) Hecklam tantâ saxorum ac cinerum egestorum copiâ omnia longè lateq; replere ait, ut ad vigesimum lapidem terra coli non possit. Georgius Bruno (c) spectra ibidem sese offerre tradit, congressibus notorum tam manifesta, ut tanquam viventia excipiantur ab ignaris, nec deprehendatur error

D

(a) ap. Arngr. Jon. in Atl. Part. 2. f. 60.
 (b) ap. eund.
 (c) In Atl. m. l. c.
 (d) In Synops. Geog. pag. 486.
 (e) ap. Arngr. Jon. l. c.
 (f) In Atl. m. l. c.
 Snæfells Jofull.
 In desc. Isl. cap. 6.
 Heckla.
 Auth. de Heckla. fabula.
 (a) Introd. ad Geog. l. 3. pag. 254.
 (b) In Atl. m. l. c.
 (c) ap. Camerac. Merit. Histor. cent. 3. c. 17. pag. 56.

(8) ap. eun-
dem ibi-
dem.

Auth. de
Heckla.
figm. refu-
tantur.

Bleckenii
Auctoritas.
Cap. 6. p. 66.
Descript.
Island.

Thef. 3. §. 1.

priusquam disparuerint umbra.: Peucerus, (8) montem hunc ejulan-
tium miserabili ac lamentabili ploratu personare ait, ut voces plo-
rantium circumquaque, ad intervallum magni milliariis exaudiantur,
addit ille, quod corvorum ac vulturum nigerrima agmina, montem
circumvolitent, quæ ibidem nidulari ab incolis existimentur, cumque
prelia comittantur alibi, aut in quacunque parte orbis terrarum cedes
fiant cruenta, excitari clamores atque ejulatus ingentes, & commoveri
horrendos circumcirca tumultus. Hæc & hujus farrinæ plurima
figmenta (quæ nimis longum esset recensere) Apud Autores i-
stos, & præter hos, etiam apud *Olaum Magnum*, *Bleskenium*, cæte-
rosque plurimos reperiuntur. Sed vix unquam *fabulas Milesias*
aut *Gerras Siculas* vaniora habuisse fat scio. *Flammas* ut eructet
mons iste perpetuas, tantum abest, ut multis interdum annis
continuis ne vel *scintillam* emittere conspiciatur. Sunt etiam
in vicinia *Heckla* habitationes & rura plurima, quorum quæ-
dam ultra tria vel quatuor milliaria ab ipso monte non distant.
De *orco* autem *Heckleni* vetustum & anile commentum est, nec
quonquam incolarum adeo stupidum esse existimo, ut fidem ei
aliquam (ut putant *Autores isti*) tribuat. De *spectris*, *tumultu*,
ejulatu &c. item de *corvis* & *vulturibus* (vel ut *Bleskenio* placet,
Mergis rubris) circumvolitantibus purum putum figmentum
est in *Islandia*, quantum existimo, prorsus inauditum.

§. 4. Approbat nihilominus talia figmenta, quædam etiam
ipse comminiscitur, propriam experientiam allegando *Dith-*
marus Bleskenius in probroso suo de *Islandia* libello, ubi iter
suum *Hecklense* prolixè satis prosequitur. Verum occurrunt
ibi nonnulla, quæ fidem *Bleskenianam* haud parum elevare vi-
dentur. Primo enim *Hecklam* montem *Islandiæ* Septentriona-
lis facit, quum tamen sit meridionalis ejusdem mons, *Schalhol-*
tiæ vicinus. Deinde *Hecklam* suam montem maritimum facit &
mari allui, *Glaciemque Gronlandicam* tres integros menses quot-
annis circa eam natare tradit, quum tamen aliquot à mari mil-
liaribus distet, nec unquam, nedum tres integros menses circa
eam, utpote montem mediterraneum ferè, *Glacies Gronlandi-*
ca natet, quippe quæ, ut supra notavimus, in conspectum *Islan-*
diæ meridionalis rarissimè aut nunquam venit. Est igitur veri
haud

haud abfimile, *Blefkenium* omnem istam suam *scientiam Heclensem* ex famâ tantum incertissimâ hausisse. Imo, loci istius cognitione aliquâ imbutus, audacter asserere haud dubitaret, hominem istum, aut Heclam nunquam vidisse, aut omnium impudentissimè mentitum fuisse.

§. 5. *Fluminum* alia majora, alia minora sunt, multaq; horum piscibus, præsertim Salmonibus abundant. Præcipui autem & notabiliores fluvii sunt: *Marfarstioot* in meridionali Islandia apud montes *Eyastoll* fluens, nec non *Thorsaa* fluvius insignis à monte *Hecla* non procul decurrens, cui proximus est *Olversaa* quantitate haud minor, per provinciolum Islandiæ meridionalis *Olves* transiens, & non procul à portu *Eyrarbaða* in mare sese exonerans. *Albis* etiam (vulgò *Huitaa*) nec ignobilis est fluvius, in sinum *Borgarfjord* excurrrens. In Boreali Islandia notabiliores fluvii sunt: *Stialfanda* *Stioot* in valle *Varbardal* decurrens, nec non *Jofulsaa* per provinciolum *Reifiahuersi* fluens, & in sinum *Drarfiord* sese exonerans, cui duo alii in Orientali Islandia fluvii cognomines sunt, nempe *Jofulsaa* à *Brui* & *Jofulsaa* à *Soleymasande* / quorum ille per Provinciam *Mulasyslu* / hic autem in Provincia *Skaptafellsyslu* labitur. Maximus autem Islandiæ fluvius esse creditur *Lagar* *Stioot* in Orientali Islandia haud procul à *Cænobio* *Skridu* decurrens, in quo anguis immensæ longitudinis (an verè tamen nescio) esse perhibetur.

*Flumina
notabiliora.*

§. 6. *Fontes calidi*, quorum in *Thesi* mentionem fecimus, plurimi in Islandia reperiuntur, *quidam* temperati, quorum aqua admodum salubris est, & quidem adeo, ut multi infirmi in talibus fontibus sese lavantes, sanitati haud rarò restituantur, *quidam* autem supramodum fervidi sunt, & ejusmodi usibus nequaquam idonei. Ferventissimus talis fons reperitur in provinciâ borealis Islandiæ *Thing* *Evar* *Syslu* / qui ob immensum fervorem, aquam perpetuò æstuantem & ebullientem habet, quam etiam interdum latè evomit ac ejiicit.

Therma,

§. 7. Cæteros fontes mirabiles, quos in Islandia reperiri tradunt Autores, fere ignoramus. Et *Mercatoris* quidem fontem *fumosum* nostra non approbat experientia, qui *fumigantis* (ut

*Mercatoris
Fons fumo-
sus,*

In Atl. min. Tab. Isl. p. 27. ait) aqua vitio nativam cuiusq; rei originem demoliatur, adeo ut quicquid fumi istius exhalatione respersum fuerit in lapideae naturae duritiem, formam duntaxat superstate, transmutetur. Scribit tamen laudatus Arngrimus Jonas, se aliquid tale de fontis cujusdam naturam, in meridionali Islandia, juxta villam Haujadal inaudivisse. Quod si autem veri aliquid subest, res exemplo non caret. Meminit enim Mercator alibi, fontis cujusdam, vel potius stagni, non procul ab Armaco, urbe Hiberniae, in quo si hasta defixa, per aliquot menses relinqvatur, pars ea quae luto inhaesit ferrea, quae aqua immersa est saxea, reddatur, extans autem lignea remaneat. In Norvegia etiam ejusmodi fontem reperiri mihi retulit Hafnia, Consultissimus Vir Absalon Beyer, Sarsburgensis in Norvegia ante hac Nomophilax, Amicus & Fautor meus plurimum honorandus, simulq; particulam ligni in eodem fonte lapideam duritiem nacti, videndi copiam fecit.

Fons cerealis poculi saporem imitans. Mercat. & Blefk. (a) In Anat. Blefk. sect. 2. f. 58. (b) In desc. Isl. c. 4. §. 8. De Fonte, quem cerealis poculi proprietatem vel saporem imitari tradunt Autores, non prorsus fictum est, teste Arngrimo Jona, (a) sed nulli fere est usui, aqua enim, nisi è vestigio potae, evanidi saporis, & sinceram aqua deterior fit. Nec contra morbum Gallicum (ut nugatur Blefkenius, b) cuiquam profuisse compertum est. Ignotum enim atq; inauditum fere in Islandia id genus morbi est. Fons autem pestilentis undae, cujus aqua, non secus ac venenum, potantes prosternat, (ut tradit Mercator) vel (ut Blefkenio placet) qui aves etiam supervolantes, pestifero suo fumo interficiat, in Islandia nequaquam reperitur, nec reperi- tus est unquam, atq; ideo alibi investigandus, si verum est quod de Styge, item de tribus fontibus exitialibus in Beroso Taurorum colle Plinius scribit.

In Atl. m. l. c. in desc. Isl. l. c. Fontes commutantes lanas albas in nigras, & ingras in albas, Wette- §. 9. Obtulerunt se non ita pridem pagellae quaedam de Islandia, Germanico idiomate, in lucem emissa à Daniele quodam Wettero, qui Insulam lustrasse se perhibet, in quibus inter plurimas fabulas, plerasq; ab aliis scriptoribus, praesertim Blefkenio emendicatas, quasdam etiam ab ipso Autore commentas fontium duorum, ni fallor fit mentio, quorum alter lanas albas in nigras, alter vero contra, nigras in albas convertat. Tanta figmen-

figmenta, totq̄ve Paradoxa Nugator ille congefferat, ut haud
absq; re obstupescerem ad ingenium hominis, tam falsa literis
mandare, & propriam præterea experientiam allegare non ve-
riti. Quod autem fontes istos attinet, non solum nunquam
in Islandia visos aut repertos esse sat scio, sed an etiam in rerum
natura dentur valde dubito, cum de eiusmodi fontibus apud
Scriptores alium sit silentium.

ri de quibus
etiam vide-
sis Schulte-
sum in Sy-
nopsi Geog.
p. 846.

§. 10. Inter lacus, quos habet Islandia, duo præcipue ob ma-
gnitudinem & pisciculorum capturam notabiles sunt, quorum
alter ad meridiem situs Thingwallavatn/vulgo dicitur; alter ve-
ro in Boreali Islandia Miwatn appellatur. In hoc lacu tanta pi-
sciculorum est copia, ut accola, si vel maxime nullam in mari
exercerent piscaturam, abundè tamen haberent quo victita-
rent.

Lacus notā-
biliores.

THESIS V.

Ex locis Islandia celebrioribus, duo Episcopa-
li sede, unicus Præfetti residentiâ; & novem de-
niq; Monasteriis, antiquitus ibidem fundatis, in-
claruerunt.

Loca Islan-
diæ celebri-
ora.

§. 1. Urbes munitas & fortalitia extruere nunquam fuerunt
solliciti nostrates, quum propter maximam ab aliis gentibus
distantiam, nec non insignem Oceani vastitatem hostes fortio-
res metuendos sibi haud fore, sed potius perpetuâ frui licere
pace, animadverterent, quo inenarrabili Divino beneficio, nun-
quam satis de prædicato, & cum infinitis thesauris haud qua-
quam commutando, Islandia plurimis orbis terrarum Regioni-
bus feliciores fortunatioresq; omni jure censeari potest.

§. 2. Cathedrali sede & Episcoporum residentiâ inclarue-
runt *Hola* & *Schalholtia*, hæc in meridionali, illa in boreali Is-
landia. *Holensi Cathedrali* olim hæc paruerunt *Monasteria*: *Thing-*
Eyrar/*Reinistadur*/*Modruveller* & *Mufathuera*/ omnia hæc 4. in
boreali Islandiæ parte sita. *Schalholtia* a. subiecta Cœnobia
hæc fuere: *Sfrida*/*Kyrkiubar*/*Thyckuebar*/*WidEy* & *Helga Fell*/
hoc in Occidentali, illud in meridionali, ista in Orientali Islan-

Sedes Cæ-
thedrales
Isl. II.
Monasteria
IX.

*Præfetti
Residentia.*

*Latitudo
Holæ &
Schalholtia
â Gubd.*

*Thorlacio
Episc. Hol.
observata,
vid. Præfa-
tio ejus ad
Anatomen.*

*Blefkenian.
(a) In Com.
Island. part
1. sect. 1.*

*& in A.
nat. Blefk.
part. 2. p. 36.*

*Animalium
Varietas.*

dia. Præfetti autem Regii residentia *Bessestadis* est ad sinum *Alftastord* in meridionali Islandia.

§. 2. *Latitudinem Holæ* Excellentissimus Vir *D. Gudbrandus Thorlacius* Diocesis *Holensis* quondam Episcopus, meus Proavus, $65^{\circ}.4'0$. observavit, cui etiam respondet *brevisissimi diei* quantitas, quæ ibidem duarum (& si quid excedit) horarum, à Clarissimo *Arngrimo Jona* (a) aliisque observata est. *Longitudinem* autem, *Laudatus Jonas* 14. fere graduum ponit. Quam ego tamen juxta mappas recentiores & correctiores ad 15. ferè gradum extendere mallet. *Schalholtia* etiam *latitudinem* idem observavit 64° . & aliquot primorum quæ *Bessestadis*, ut in tractu vicino, paulo minor est observata, nempe 64° . ferè, quare & *dies* ibidem *longissimus* est viginti circiter horarum cum semisse, teste *Arngrimo Jona*. *Longitudo* hic est 13° . *Schalholtia* autem 16° . fere. Coeterorum locorum *longitudines*, & *latitudines*, quum accuratè, quantum sciam, observatæ non sint, malumus omittere, quam perperam forsitan, ex tabulis & mappis easdem excerpere.

THESIS VI.

Animalia quadrupedia non admodum varia habet hæc Insula, præter enim mansueta & domestica, nimirum *Boves*, *Oves*, *Capras*, *Equos*, *Canes* & *Feles*, ex feris *Vulpes* tantum, interdum etiam *Ursos* agnoscit. *Volatilium* autem insignem copiam & plurimas species habet. *Mare* itidem *Islandicum* immensâ *Piscium* & *multitudine* & *varietate* abundat.

§. 1. *Bovum Oviarumq;* Islandia in primis foecunda mater ac nutritrix est, *Ovesq;* majores, quam hæc Regiones producit, plerasque cornutas, nonnullas etiam quatuor & quinque cornua habentes. *Boves* autem, non omnes (ut notat *Mercator*) plurimi tamen, cornibus carent. *Equos* habet Insula plurimos, non admodum magnæ staturæ, sed cursus tamen celeritate præstantissimos. *Vulpes* etiam plurimæ ibi sunt, *Ovibus* & *Agnellis* infestissimæ, qua-

Boves

Oves.

In Atl. l. sæpe citato.

Equi

Vulpes.

quarum multæ, pro tempestate anni colores mutant, adeò, ut quæ æstate nigra s. potius fusca fuerunt, hieme instar nivis candidæ reddantur. *Ursi* in Islandia neq; frequentes sunt, neque perpetui, cum Glacie enim Gronlandica adventant, & cum eadem plerumq; recedunt, quidam horum coloris sunt cineracei, quidam albi, Bovisq;ve vel Equi magnitudinem multiæquant. *Serpentes*, cæteraq; reptilia noxia & venenosa nulla habet Insula, privilegio cum *Hiberniâ* & *Creta* (juxta *Mercatorẽ*) communi. *Gliribus* etiam libera est, sed *Mures* habet frequentes. In quibusdam autem, vel plerisq; circa Islandiam *Insulis* nulli degunt *Mures*, id quod speciatim de Insula *Bryms Eylad* Septentrionale Islandiæ latus sita, inaudivi, & si pulvere istius Insulæ pavementum, vel locus aliquis, ubi *Mures* esse solent, aspergatur, mox aut intereunt, aut domum illam, vel locum prorsus deserunt.

§. 2. Ex *Avibus* (quarum plurimas species habet Islandia) aliæ sunt domesticæ, ut *Galli*, *Gallinæ*, *Anseres*, *Anates*, *Columbæ*; (sed hæc tamen omnes præter, *Gallos* & *Gallinas* rariores) aliæ *Campestris*, ut *Aquile*, *Falcones*, (qui etiam candidi reperiuntur) *Accipitres* minores, *Corvi* (nulli tamen, ut notat *Mercator*, albi,) *Perdices*, *Cuculi*, *Alauda*, *Passeres* *Motacilla*, &c. aliæ deniq; aquaticæ, ut *Cigni*, *Anseres* majores & minores, *Anatum* multæ species, quarum unica, quæ *Ædarfugl* vulgò dicitur, plumas habet propter mollitiem singularem præstantissimas, ab Exteris vehementer desideratas, summoq; in pretio apud eosdem habitas. Sed hæc de avium varietate (quam tamen ne quæ minimam quiddam partem enumeravi) dicta sufficiant. *Piscium* varietas paucissimis explicanda jam superest.

§. 3. *Fluvialium Piscium*, non tam varietate quam abundantia gaudet Islandia, præter *Salmonem* enim majorem (vulgo *Lax*) & minorem (*Sylung* appellatum) multas non agnoscit species. *Marinorum* autem & immensa est copia, & varietas imperscrutabilis, horum alii sunt majores, alii minores. Ex minoribus communissimi sunt: *Asellus*, *Solea*, *Raja*, *Canis* & *Lupus marini* &c. Ex majoribus autem notiores sunt: *Stei* perei duræ 20. circiter perticarum decempedalium longitudinem, & crassitiam

Ursi.

In Atl. min. Tab. 1. Hib. & in Desc. Inf. Creta.

Pulvis Insule Bryms-Eylad mures fugans.

Avium præcipue species.

In Atl. min. Tab. Isl.

Anatum quædam species Ædarfugl appellata plumas habens præstantissimas.

Pisces fluviales.

Pisces marini.

Minores.

Majores.

RELLIO

sicut huic proportionatam habens. Slettabatur (à plano tergo
 denominatus) 60. plerumq; cubitorum communium longitudi-
 nem habens, quem ob pinguedinem insignem Piscatores Hol-
 landi, Galli & Hispani præcipue insectantur, capiuntq;. San-
 data 30. plerumq; ulnarum, nomen habet ab arena, cui incum-
 bere amat, in ipso enim litore, ut plurimum conspicitur. Et hi
 quidem omnes branchias habent, & dentibus carent. carnem-
 que habent saluberrimam & esui accommodatissimam. Sunt
 & aliæ Balænarum species naviculis & piscatoribus infensissi-
 mæ, quæ dentes habent, sed Branchiis carent, quarum carne ne-
 mo vescitur, ut: Hrosbhueli s. *Caballus marinus*, immanis bestia, à
 juba eqvina, quam referre perhibetur, id nominis sortitus.
 Naathueli s. *Bos marinus*, ingens etiam bellua, à mugitu, quem
 edit, horrendo sic dictus. Stotumooder vel *Raja mater*, mon-
 strosa bestia, Rajæ aliquo modo similis, sed infinitis modis ma-
 jor. Hæc alis naves grandiores interdum evertere perhibetur.
 Burhueli caput habens instar domus prægrande, unde etiam
 denominationem accepit. Bur enim Islandis penuarium
 denotat. Corpus autem reliquum multo minus est, quam ut ca-
 piti in proportione respondere videatur. Cerebrum habet
 copiosissimum, quod multismorbis mederi perhibetur. Na-
 hualur / pallidi coloris, à cadavere humano, (quod naar Is-
 landis dicitur) denominatus, quadraginta ulnarum longitudi-
 nem raro excedere fertur. In anteriori capitis parte dentem
 habet prominentem, quò prædam insectatur, hunc pro *Monocero*
cornu quidam venditant, venenis enim adversari perhi-
 betur. Dentem hujus Piscis, B. meus *Parens*, Diœcesis Holensis
 quondam Episcopus, ante annos aliquot nactus est, misitque
 ad Sereniss. Daniæ Regem, Longitudo ejus quatuor circiter cu-
 bitorum fuit, crassitudo autem, virilis brachii. crassitiem non
 multum excedebat. Forma recta, teres, in fine acuminata
 fuit, Colorem autem habuit instar eboris candidissimum. Sed
 tantum de Piscium varietate, adeoque Sectione nostra prio-
 re, ad sequentem jam *ὀν θῆρ* nos accin-
 gimus.

*Monoceros
 Marnius.*

SECTIONIO

SECTIO POSTERIOR

De

INCOLIS.

THESIS I.

Originem suam Gens Islandica à Norvegis ducit, qui Anno Christi 874. Tyrannide Haraldī Pulchricomī, Norvegiæ Regis, novas quærere sedes adacti in Insulam hanc antea desertam colonias transtulerunt, eamq; primi inhabitaverunt.

Gentis Origo.

§. 1. Absolutâ jam Islandiæ qualicunq; Chorographia, de Incolis pauca dicenda restant. Ac primò quidē consideranda eorū venit Origo, quam non ab aliis, quàm Norvegis eos ducere luculentissimè testantur, tum Annales Islandici, (qui non solum, undè, quâ occasione, & quomodo eò appulerint Norvegi isti Exules, & postea in gentem excreverint Islandicam; sed etiam, quem quilibet agrum seu locum habitationi destinatum elegerit, distinctissimè referunt) tum etiam leges & instituta plurima, à Norvegis mutuata, nec non lingua eorum vernacula & literatura antiqua Runica, quâ olim usos fuisse eos constat.

Vid. Specimen Island. Chorogr. Arng. Par. 1.

§. 2. *Occasio habitatae Islandiæ præcipua Haraldī Pulchricomī Tyrannis fuit, cum nimirū ille universum Norvegiæ Regnum suo subiecturus Imperio, Regulos (quos plurimos eo tempore habuisse fertur Norvegia) expelleret, incolasq; variis exaceret gravaminibus, partim quædam bona avita confiscando, partim pensiones annuas de illis exigendo. Quod animadvertentes Viri Generosi, jugum hoc quocunq; modo excussuri, relictis fundis & possessionibus suis satis amplis, Patriâ dulcissimâ cedere, quàm Tyranno obtemperare maluerunt. Patriâ itaq; desiderium exuentes, in Insulam hanc unâ cum familiis commigrarunt, quam non solum Incolis & habitationibus, sed habitationum etiam ruderibus vacuum, imò omni humani cultus vestigiis prorsus destitutamprehenderunt, adeo ut tum primum ædificia in solo radi ac inexculto excitanda & erigenda es.*

Occasio habitatae Islandiæ. Vid. Chronicon Norveg.

E

da es.

Vid. Arngr. Jon. Spec. Isl pag. 85. & Anatom. Blefk. Part. 2. f. 64. da essent, viaq; publica, alibi excisso nemore, alibi saxoso solo delapidato, aperienda. Unde in fumos abeat necesse est quorundam conjectura, nullo veritatis argumento suffulta, de Islandiæ habitatoribus Norvegis anterioribus.

Ingolfus primus Isl. inhabitator. §. 3. Coloniae ergo hujus in Islandiam traductæ Primipilum & Antesignanum Antiquitates nostræ faciunt Ingolfum, Virum Nobilem, Ormone libero Barone de Tyrda Silcke in Norvegia progenitum, de quo Vetus MSS. hæc habet: Ingolfur er frægstur Allra Landnaams Manna/thui hañ kom hjer ad rudu Landi / og bygdi fyrstur Landid / og giordu thad adrer efter hans Dæmi/i.e. *Ingolfus inter omnes terræ hujus (Islandiæ) occupatores celeberrimus est, is enim desertam eam deprehendens primus incoluit, id quod ad ejus exemplum ceteri fecerunt.* Occupavit autem Ingolfus prædium Ingolfshofda in Meridionali Islandia, de ejus nomine sic appellatum, Anno Christi 874. Duravitq; hæc Coloniæ traductio annos 60. ad Annum nempe 934.

Pontani sententia de era habit. Isl. §. 4. Circa æram hanc Islandiæ primum habitatae Celeberrimus *Isaacus Pontanus* diversum sentit, qui ex Diplomatum quibusdam circa Annum 834. *Ansgario* Archi-episcopo Hamburgensi, ab Imperatore *Ludovico Pio*, nec non *Gregorio IV.* Pontifice Romano datis, de inculcanda & propaganda fide Christiana apud Septentrionales Populos (*inter quos Islandorum & Gronlandorum expressa fiat mentio*) evincere vult, Islandiam ante annum 874. cultam fuisse. Verum quo minus nos huic subscribere possimus sententiæ, obstant Antiquitates tam nostræ, quam Norvegicæ, quæ omnes magno consensu in annum modo citatum 874. digitum intendunt, extraneorum Dynastiarum ærâ concorditer satis annotatâ, ut Imperat. Rom. Roman. Pontif. Regum Daniæ Norveg. Svec. Angliæ Hybern. &c. quæ omnia & singula ita conveniunt, ut literarum vel instrumenti alicujus peregrini Apographum (*nam Autographum Clarissimo Pontano non esse visum existimamus*) variis exceptionibus & suspicionibus obnoxium, Annalibus tam concinnis præferre, piaculum esse videatur. Nam literas istas quod attinet, Primò dubium alicui haud immeritò movere poterit, cur *Ansgarius*, alias propagandæ Religionis Studiosissimus, fidem Chri-

Ratio cur Pontani sententia subsc. non poss.

Christianam apud *Islandos & Gronlandos* sicut apud *Danos, Svecos, &c.* annunciari non curaverit, aut saltem tentaverit. Quod nunquam factum esse manifestum est, non solum ex nostris antiquitatibus; sed ex Historiâ etiam Ecclesiasticâ Bremensi, quæ tamen minime Ansgarianam diligentiam neglexisse videtur; sed plurima, etiam minuta, ad nominis ejus celebritatem quodammodo spectantia, sollicitè satis corrasisse. Nec minorem deinde auget suspicionem, quod *Leo & Nicolaus* Pontifices Romani, in confirmationibus istius Privilegii eidem *Ansgario* datis, de *Islandis & Gronlandis*, cæteris tamen Populis nominatis, pisce magis muti sint, cur? an quia in Autographo expressos non viderant? an quia de *Islandia & Gronlandia* nondum habitatis rectius informati fuerant?

Hist. Eccles. Bremens. c. 28. fol. 12. & in Privilegiis Archiepiscopi Hamburg. eodem libro contentis f. 246.

§. 5. Est igitur veri haud absimile, Monachos sequioris seculi, laudum Episcopi sui avidissimos præcones, Islandorum & Gronlandorum nomen (nam Gronlandiam, ad annum usq; 982. omni humano cultu destitutam, æquè ac Islandiam Ansgariano Privilegio contineri putamus) in tabulas jam exscribendas, vel typis mandandas intulisse, quo magis eorum Ansgarius totius Septentrionis Evangelista audiret. Nam si in literas Divinas addendo, adimendo, invertendo &c. plurima sibi permiserunt diversorum temporum Hæretici; quid in humanas humana non audebit aut præsumet temeritas? Nisi forte, juxta conjecturam Clarissimi *Arngrimi Jone*, *Islandia* hic intelligatur *Zichiniana*, supra memorata, vel pro *Islandia* legi debeat *Frislandia* vel *Estlandia*, & pro *Gronlandia* *Entgronlandia*. Has enim Insulas absq; annalium nostrorum perturbatione Ansgarianæ æræ facile largiri possumus. Sed quicquid tandem sit, penes æquum arbitrum judicium esto, an propter instrumenti alicujus peregrini Apographum, adeo suspectum, Antiquitates & Annales domesticos, de rebus domesticis (qui mos nusquam Gentium ad huc obtinuit) malæ fidei crimen luere, æquum sit ac justum.

Specim. Isl. part. 2. Memb. 2. p. 142.

§. 6. Nec nos hic moratur *Solinus* (& si qui cum eo faciunt *Solini Senes Veteres Geographi*) dum *Thulen* Insulam incolas habere dicit, tēt. de Thulæ Incol. qui sub initium veris, inter pecudes pabulo victitent, arborum-

Secl. 1. Th. 1.
S. 17.
lib. 4. Rer.
Geogr. pag.
139.

que fructus in hyemem colligant, &c. Nam quod de aliis forsi-
 tan Regionibus vel Insulis Septentrionalibus acceperat *Solinus*,
 homo à nostro axe remotissimus, id procul dubio Thulæ ad-
 scripserat, haud secus ac *Procopius*, qui pro *Thule Scandinaviam*
 ineptissimè arripit, de quo supra. Deniq; si nostro tempore de
Islandia satis nota & navibus frequentatâ, plurima vana & futi-
 lia non solum narrantur, sed literis etiam mandantur; Isto æ-
 vo de *Thule* parum cognitâ (teste *Ortelio*,) multas extitisse fabu-
 las, quis diffidet, aut magnopere mirabitur?

THESIS II.

Reip. apud
Islandos
forma.

Respublica Islandorum hoc tempore Monarchi-
ca est, sub felicissimo Augustissimi Daniarum Mo-
narchæ Imperio, quod per suum exercet Vicarium,
qui hodie Gubernator salutatur.

Vid. Chron.
Norvegicū
& Crymo-
gea. Arngr.
icē Specim.
Isl. part. 2.
membr. 2. p.
142. Nec non
Anat. Blefk
part. 2 p. 41.

S. 1. A tempore habitatæ Islandiæ ad annum usq; Christi
 1261. Aristocratica ferè Reipubl. forma ibidem obtinuit, quo i-
 pso Anno Regi Norvegiæ, Haqvino, Haqvini Filio, Sverri Ne-
 pote, homagium præstiterunt Incolæ, atq; ita Norvegiæ Regno
 primum tributarii facti sunt, non vi aut armis; sed voluntariâ,
 minimeq; coactâ submissione. Rege præter certas condiciones
 & privilegia, sibi suisq; successoribus servanda, favorem, defen-
 sionemq; Regiam pollicente; Populo vicissim, ad obsequia
 debita Regi servanda, tributaq; justa solvenda, se suosq; poste-
 ros obligante.

Vid. Cry-
mog l. 3. nec
non Chron.
Danic. Ar-
noldi Hait
feld.

S. 2. Paruit itaq; Islandia Regibus Norvegis, annis 327.
 usq; dum D. Margareta Waldemari III. Daniæ Regis Filia, à fu-
 nere Filii Olai, (quem ex Norvegiæ Rege Haqvino Magni Filio,
 susceperat) Daniæ & Norvegiæ Regnis potiretur, anno nempe
 1387. Ex quo tempore Daniæ Regibus paruit Insula ad hodie-
 num usq; diem, quo Daniæ & Norvegiæ Sceptra, piè, Augustè, &
 gloriosè tenet ac moderatur, Augustissimus ac Inviçtissimus
 Monarcha FRIDERICUS III. cui homagium Anno 1649.
 Incolæ præstiterunt. Hæreditarium autem Majest. suæ jus, ab-
 solutamq; regendi potestatem juramento confirmarunt ac
 comprobant Anno 1662. Exequutore utriusq; hujus homa-
 gii,

gii Illustrissimo Heroe HENRICO BIELCKE, Equite Au-
rato. Sereniss. Reg. Maj. Archi-admiratio ac Insulæ Guberna-
tore Eminentissimo.

THESIS III.

Ecclesia à duobus administratur Episcopis, quorum alter Boreali, alter reliquis Insulæ partibus præest. Regimen Ecclesiasticum.

§. 1. Annis 126. Islandi, sicut alii Septentrionales Populi, Ethnicismi tenebris sepulti fuerunt, eosdemq; quos Dani, Sveci, Norvegi, &c. Deastros coluerunt, quos generali nomine *God* item *Afos* appellabant. *Afi* ab *Asia* dicti sunt, quasi *Asiani* vel *Asiatici*. Tradunt enim Antiquitates ex *Asia* in orbem hunc Septentrionalem homines quosdam colonias transtulisse, quos variis tam animi, quam corporis dotibus pollere animadvertentes Septentrionales populi, non solum ambabus manibus eos exceperunt; sed dominium etiam, & sceptrum ultrò obtulerunt, quæ cum summâ dexteritate administrarent, Deos, non homines crediderunt, atq; idcirco divino eos honore tractarunt, quorum progeniem, *Asa* atq; (*Divum genus*) item *Godkunnug* atq; (*celebre Deorum genus*) appellabant. Præcipui horum fuere: *Othin*, *Thor*, *Balldur*, *Niordur*, *Freir*, *Tyr* &c. *Othin*, vel *Othinus* Deorum Princeps ac Pater salutabatur, cujus Uxor *Frygga* Deorum omnium Regina ac Domina putabatur. Aula *Othin* *Walballa* dicta est, quam omnibus in armis fortiter occumbentibus lætum post funera hospitium præbere credebant. *Thor*, *Othin* Filius Deorum fortissimus existimabatur, & post *Othinum* potentissimus, qui etiam *Jovis* loco cultus esse videtur. *Ballderus*, *Othin* etiam Filius, formæ Majestate, sapientiâ ac benignitate omnes Deos excellere putabatur. *Niordus* in Ignem, Ventos & Pelagum dominium sibi præcipue vendicabat. *Freierus* autem Pluviz serenitati & annonæ præesse putabatur, cujus Soror *Freja* amorum ac voluptatum Dea credita est. *Tyrus* propter animositatem & audaciam maxime commendatur, ac *Martis* vice cultus esse videtur, in Monomachiis enim ac præliis numen suum potissimum exercere credebatur.

Vid. Edda Prologus.

Deastri Veteres.

Othinus.

Frygga Dea.

Walballa

Othin aula.

Thor.

Ballderus.

Niordus.

Freierus.

Freia Dea

Tyrus.

§. 2. Diis hisce suis dies aliquot hebdomadis consecrarunt

E 3

Vete-

In Lexico
Runico.

p. 25.

à Mythol.

18. ad 27.

Nec non

Mythol. 30.

Consulatur

Arngr. Jon.

de Idol. ve-

terū Islan-

dorum in

Crymogæa.

In Anatome

Blefk. f. 42.

Vid. Com.

Isl. p. 2. sect.

1. f. 50. ad 59.

Et Crym. l. 2.

Cap. 31. f. 13.

Descr. Inf.

Thul. p. 72.

Sect. 1. Th. 5.

Sedes Ca-

thed.

Vid. Histor.

Veteres, nempe Tyro diem ♂, *Tyrsdag* (quoniam Clarissimus Magnus Olavius Islandus diem hunc *Dysæ*, quæ Justitiæ Dea credita est, consecratum esse existimet) Othino diem ♀ *Othinsdag*. Thoro D. ♂ *Thorsdag*. Freiero (vel ut nonnullis placet, *Freie Amorum Dea*) D. ♀ *Freidag*. Quæ dierum denominatio apud Danos, Svecos & Norvegos etiamnum in usu est, apud Islandos autem rectius abrogata & absoleta. Habuerunt præter enumeratos hos Deos Septentrionales populi alia etiam numina (Deos nimirum ac Deas) quæ religioso cultu adorabant, de quibus videbis *Eddam*, seu Mythologiam veterum Septentrionalium, per Excellentissimum D. Petrum Resenium anno proximè elapso Hafniæ editam. Maximo autem honore culti sunt *Othinus* & *Thor*, quorum ille Danis & Svecis, hic vero Norvegis & Islandis, præpium & quasi tutelare numen fuisse videtur. Sed de hisce satis. Ad Religionis Christianæ in Islandia propagationem, & Ecclesiæ ibidem foundationem, ejusdemq; incrementa transeo.

§. 3. Anno Christi 982. de fide Christiana inter Islandos agi ceptum est, sed non admodum magno cum successu. Anno deinde 997 auspiciis Olai Trigonis Norvegiæ Regis, *Tangbrandus* quidam de Religione in Islandia concionatus est, qui etiam nonnullos Incolarum ad fidem Christianam convertit, tandem autem Anno 1000. ejusdem Olai Regis pietate, ac promovendæ religionis diligentiam interveniente, in fidem Christianam publicè ac solenniter juratum est. Patet igitur, non ad Ansgarii tempora, quippe qui ante annos ferè ducentos jam tum vivorum numero sublatus fuerat, teste Historiam Ecclesiasticam Bremensi. Neq; ad annum 1398. (ut somniat *Blefkenius*) æram Islandiæ conversæ extendendam esse, id quod præter Nostratum ac Norvegorum Annales etiam Chronicon Bremense confirmat, dum asserit: *Adalbertum* Episcopum Bremensem (qui circa annum 50. supra millesimum floruit,) DEO gratias egisse, quod suo tempore Islandi ad Christianam fidem conversi fuerint.

§. 4. Duas Islandiam habere Episcopales s. Cathedrales sedes supra diximus, *Holam* nimirum & *Schalholtiam*, hanc in Australi, illam in Boreali Islandia sitam. Primus *Schalholtensis* Episcopus fuit *Islephus* Anno Christi 1057. ab *Adalberto* Bremensi

menti Archi-episcopo ordinatus. Holensis autem primus Jo- *Eccl. Brem.*
 nas Ogmundius fuit, ab Archi-episcopo Nidarosensi in Nor- *l. cit.*
 vegia, Anno 1106. initiatus, uterq; horum Episcoporum cum *Et Commen-*
 suis successoribus, Romanæ Ecclesiæ & Religioni addicti fuere, *tarius Isl.*
 usq; ad Martinum Enerium Schalholtensem, & Olavum Hial- *Arng.*
 thonium Holensem Episc. qui primi, auspiciis Sereniss. Daniæ *Episcopi Ev-*
 Regis Christiani III. Evangelicæ doctrinæ, secundum Augu- *angelici, &*
 stanam Confessionem, præcones in Islandia fuere. Ad quam ta- *Reformatio*
 men magis stabiliendam plurimum præstitit Olai Hialthonis *religionis,*
 Successor Gudbrandus Thorlacius, Holensis Episcopus, de Ec- *circa Annũ*
 clesiis in Patria sua communi suffragio, omnium præclarissime *Christi 1550.*
 meritis, qui primus Typographiam invehendam, librosq; *Typogra-*
 plurimos Theologicos, (*Et inter hos SS. Biblia, ipsius opera & stu-*
dio juxta Lutheri versionem emendatus & correctius translata) *phia.*
 Holæ excudendos curavit, non sine maximo Ecclesiæ emolu-
 mento. Est itaq; hoc tempore, divinâ favente clementiâ, in
 tota Insula, Ecclesia optimè constituta, ab omnibus sectis alic-
 nis prorsus immunis ac libera.

§. 5. Aedes sacras divino cultui destinatas circiter 330. habet *Templa*
 Insula, Canobia (*ut supra diximus*) novem, quorum tamen usus, *sect. i. Th. 5.*
 inde à tempore reformatæ Religionis, nimirum An. 1558, non Ec- *Canobia.*
 clesiasticos, sed seculares penes est, qui ex eorum redditibus
 Reg. Maj. certam pecuniæ summam quotannis pendunt. Nosocomia *Nosocomia.*
 quatuor, unicum in qualibet Insulæ quadrante, Regiâ
 liberalitate ibidem fundavit, nunquam satis Laudatus Mo-
 narcha FRIDERICUS III. Anno 1640. quorum *Schole.*
 inspectio Episcopus penes est. Habet etiam Islandia Scho-
 las duas Triviales, alteram Holæ, alteram Schalholtia, qua-
 rum qualibet 24. Eleemosynarios Regios nutrit, quibus de
 victu & institutione, utraq; gratuitâ, prospicere Episcopi te-
 nentur.

§. 6. Ordinationes ac instituta Ecclesiastica, nec non omnes *Instit. & ri-*
 ritus sacros, cum Danis communes habent Islandi. Habet et- *tus Eccle-*
 iam qualibet Præfectura suum Præpositum, qui Ecclesiarum si- *siaft.*
 bi commissarum inspectionem habet, & in negotiis Ecclesia- *Præpositi*
 sticis levioribus dispensatur, quæ autem majoris sunt momenti *Præfectura-*
 ad *rum.*

ad Episcopos deferuntur, qui Ecclesias quotannis visitant, examinantque. Sed hæc de Ecclesiastico Statu in præsentia dicta sufficient.

THESIS IV.

Politicum regimen.

Politicum Statum, Duumviri, seu Judices duo generales moderantur, quorum alter Orientalem & Australem; alter Occidentalem & Septentrionalem Insulam quadrantem, sub sua jurisdictione & Inspectione habet.

Leges.

§. 1. Legibus Islandi utuntur Norvegicis antiquissimis, quas tamen Magnus Norvegiæ Rex, Haqvini (cui primo homagium præstiterunt Islandi) Filius, plurimis in locis auxit, correxit, atque emendavit. Harum administratores, præter Duumviro, s. Judices illos generales, Islandicè Logmenn appellatos, etiam sunt Judices Præfecturarum, qui Syslu Menn vulgò dicuntur, quorum quisque in sua præfectura jus dicit, ac tributa Regi solvenda colligit. In qualibet autem Præfecturâ à Judicibus eliguntur & ordinantur Assesores aliquot, Islandicè Logriettu Menn / vel Nesndar Menn appellati, qui unâ cum Judice causas forenses cognoscunt, sententiasque ferunt. Sunt etiam præter hos Provinciarum curatores Hreppstiorar di-

Judices Generales.

Judices Provinciales.

Assesores.

Provinciarum curatores.

Comitia anniversaria.

§. 2. Circa Kalendas Julias in media Insula conventus universalis seu Comitia quotannis celebrantur, ad quæ Incolæ omnium ordinum confluunt. Hæc à Duumviris & 24. Assessoribus ex omnibus Præfecturis selectis, negotia Insulæ præcipua pertractantur, lites, si quæ inter Incolas intercedunt, intricatiores gravioresque dirimuntur, sententiæque annuo spatio in provinciis latæ examinantur.

THE-

THESIS V.

Ædificia Islandi inhabitant ex ligno, cespite, & saxo constructa. Victus præcipuus in carne & Piscibus consistit. Amictus autem communissimus Pannus est, vel importatus, vel ibidem confectus.

St. Oeconomic,

Ædificia.

§. 1. Plurima Incolarum ædificia constant parietibus ex cespite haud inscitè constructis, interiusq; asseribus seu tabulis ligneis vestitis; & tectis ligneis quæ etiam vitandæ aëris inclementiæ ergò terra graminea obducuntur. Sunt tamen haud pauca ædificia, præsertim sacra, quæ ex solido ligno confecta sunt, satis ampla & sumptuosa. Falsum igitur est, quod Adamus Bremensis, (a) Crantzius, (b) Olaus Gothus, (c) Blefkenius, (d) & ab his decepti Hermannus Fabricius, (e) Mercator, (f) Schultesius, (g) cæteri que recentiores tradunt de specubus subterraneis, & mansuiculis ex piscium ossibus extractis, ac ab Islandis habitatis: quod fignmentum solide satis ab Arngrimo Jona, (h) antea refutatum est. Nec minus falsum est illud Bremensis, aliorumq; qui ex eo hoc annotarunt, convitium, dum scribunt: Islandos communi tecto, strato, & victu cum jumentis uti. Vix enim aliquis tam abjectæ sortis homo reperietur, quin casulam aliquam solis pecoribus destinatam habeat. Calumnia autem de victus communitate stupidior est, quam ut refutationem mereatur, quis enim homines foeno, & jumenta contra carne, piscibus, & ejusmodi cæteris vesci credet?

(a) Histor. Eccl. Brem. desc. Thul. p. 72.

(b) ap. Mercat. in Atl. min. p. 28.

(c) ap. eund. ibid.

(d) In descr. Isl. Cap. 5.

(e) In hist. mundi p. 2. f. 53.

(f) In Atl. l. c. (g) In Synops. Geogr. p. 188.

(h) Crym. l. 1. c. 5. & Comm. Isl. p. 2. sect. 2. 9. & 15.

§. 2. Victus in hac Insula nulla est inopia, Divinâ sic providente Clementiâ, sed vili satis pretio venundatur. Communissima Incolarum esca est caro Ovis & Bubula, Pisces marini & aquatiles, panis, Caseus, Butyrum, &c. Potus nonnullis est cerevisia importata, vel ibidem cocta.

F

Non-

Nonnullis liquor ex certis quibusdam herbarum fructibusque speciebus extractus, ac in modum cerevisiae decoctus, potus sane haud insipidus. Plerisque autem aqua fero lactis acetoso commixta. De piscibus minutim con-
tusis, ac velut in farinam redactis, quibus Islandos panis loco in mensa uti scribunt *Mercator, Schultesius, &c.* nos plane later, & pro figmento undelibet hausto habemus. Est quidem panis apud tenuioris sortis plebeculam rarior, quo tamen non prorsus destituitur, plurimi enim aliquid farris, unde panem conficiant, apud Mercatores sibi comparant. Apud ditiores autem nullus panis est defectus.

*In Atl. min.
Tab. Isl.
pag. 28.*

*In Synops.
Geog. p. 485.*

Vestitus.

§. 3. Vestimentorum communissima materia pannus est, isque vel importatus, vel ibidem confectus. Virilium vestium forma veterum Germanorum habitum ferè refert. Fœminæ vittâ ex linteo albo caput vinciunt, cui pileolum imponunt, cæterisque vestibus (quarum formam cum harum Regionum mulieribus communem fere habent) tunicam ex parte demissam superinduunt. Aut igitur prorsus insanit, aut impudentissimè (ut solet) mentitur Blefkenius, dum utrumque sexum in Islandia eodem incedere habitu scribit.

*In desc. Isl.
Cap. 3.*

Merces.

§. 4. Quæ ad rei familiaris sustentationem pertinent, & ipsa Insula non satis suppeditat, ut & res cæteras necessarias Mercatores Hafnienses invehunt, ut sunt: frumentum & far, panis biscoctus, sal, cerevisia, vinum, pannus, linum, linteum, funes, aurum, argentum, ferrum, lebetes ænei, ligna, &c. Qui vicissim Pisces induratos, carnes ovillas & bubulas, sebum, butyrum, boum tergora, oviumque pelles, pannum Islandicum, &c. exportant.

THESIS VI.

Lingua Incolarum.

Lingua Islandi utuntur veteri Norvegicâ, quam, ut & literaturam antiquam Runer / vel Runaletur vulgò dictam, Majoribus suis Norvegis acceptam referunt.

§. 1. Lin-

§. 1. Lingva hæc olim Gautamaal/i.e. Gothica, à Gothis, quibus vernacula fuisse traditur, dicta est. Dicebatur etiam Norrena septentrionalis, à latissimo suo in Regionibus Septentrionalibus usu. Non enim in Norvegia solum, sed in Dania etiam, & Svecia vernaculam fuisse hanc lingvam, inter alia argumento satis palpabili esse possunt Monumentorum Cipporumq; sepulchralium passim in hisce Regionibus reperorum inscriptiones antiquissimæ, (*quarum plurimas ab interitu & oblivione felici successu vindicavit Celeberrimus Wormius*) ut & Rythmi & poëmata antiquissima Virorum Illustrum hæc ipsa lingvâ edita, inter quæ apud Excellentissimum *Wormium* videri potest elegantissima fortissimi Daniæ Regis Regneri Lodbrock Oda, quam Anno Christi 857. in carcerem crudelissimum, & serpentibus venenosis scatentem ab Anglis detrusus, inter serpentum ac viperarum morsus truculentissimos animosâ voce ipse cecinit. Continet autem Oda isthæc Lodbrochi facinora & res gestas, habetq; 30. ferè strophas, quarum quælibet 10. versiculis absolvitur, quamlibet autem Stropham hic intercalaris orditur: *Hing-gum wier med hiorvi/ i.e. Feriebamus ense, vel pugnabimus ense.* Epilogum autem hunc habet:

In Monumentis Danicis.

In Literat. Runice fol. 182. & seq.

Videri etiam potest Saxo Grammaticus. Histor. Dan. l. 9.

Sy sunst hins ad hættal	Fert animus finire,
Heim bioda mier Dyserl	Invitant me Dysæ, (Deæ)
Sem fra Herians hollul	Quas ex Heriani (Othini) aulâ
Hesur Odinn mier Sendarl	Othinus mihi misit,
Gladur Skaleg Ol med Asum	Latens cerevisiam cum Asis (Diis)
I Dndveige drecka!	In honoratissimâ sede bibam,
Eiss ern lidnar Stundir!	Vitæ elapsæ sunt horæ,
Hlægiandi Skaleg deya.	Ridens moriar.

§. 2. Sedita jam lingva hæc à moderna Danica, Svecica & Norvegica discrepat, idq;ve præcipuè ob frequentissima aliarum gentium commercia, ut diversissimum idioma esse diceres, nec usquam, quod sciam, gentium, præter quam in

*In Litera-
tura Danic.
fol. 137.* Islandiâ pura ac incorrupta hodiè servatur, id quod suo no-
bis confirmat calculo Celeberrimus Wormius, dum ait: *Hæc
lingva (Septentrionalis) nuspiam in Septentrione purior ad-
huc asservatur, quam in Islandia, Dania Insula famosissima, cujus
Incole, præter quam quod exterorum commerciis minus eam de-
pravari sint passi, ab omni ævo, varias tum populorum suorum,
tum reliquorum Aquilonarium res gestas eâ consignando, incor-
ruptam, & apud se servarunt, & ad posteros transmiserunt.
Quo nomine à Saxone nostro in Præfatione sue historiae summo-
pere commendantur. hætenus Wormius.*

*Literatura
Runica.*

§. 3. *Literatura Runica* apud nostrates jam fere obso-
leta est, in cuius locum successit *literatura Germanis Danis,*
aliisque Septentrionalibus Populis, usitata. Runarum
autem curiosus Excellentissimi Wormii Opus, quod in-
scripsit, LITERATURA DANICA, evolvere pote-
rit, ubi non solum harum Figura, Nomen, Potestas, &c. Sed
etiam nonnulla de Lingvæ hujus Septentrionalis elegantia,
amplitude, & antiquitate nervosissimè proponuntur.

THESIS VII.

*Incolarum
Indoles.*

*Homines Islandia producit Probos, Ingenio-
sos, Industrios, hospitales, mediocris stature, cor-
pore robusto ac bene proportionato, nec invenu-
sta facie præditos.*

§. 1. Quum ab aliis hujusmodi materias tractantibus
animadvertam, nonnulla etiam de Incolarum indole pro-
poni solere, pancula etiam ejus generis afferenda duxi,
in quibus tamen, ne ex affectu aliquid dicere existimer, aut
videar propriæ Gentis præconem vel tibicinem hîc agere
velle, parcior ero. *Probitate* quidem hanc Gentem nulli se-
cundam esse, absq; affectu, omni jure, affirmare posse me exi-
stimo. Quamvis autem non negemus, etiam inter nostrates,
ut ubiq; gentium, miserando quidem, sed communi mor-
taliū fato, quosdam malos ac improbos reperiri, (*sæpissimè
enim*

enim mala sunt commixta bonis) rariores tamen hos esse
 neminem veritatis amantem, qui cum gente ista aliquantu-
 lum conversatus est, inficias iturum esse speramus. Ingenia
 etiã hic nasci haud sterilia vel infelicia, præter viros, partim
 egregie eruditos, (*quos plurimos habet Insula,*) partim Juris
 Islandici peritissimos, ac in eodẽ acutissimos; etiã Artifices
 varii testes sunt, quorum multi, Magistro & Informatore de-
 stituti, solo naturæ ductu opificia varia, egregiè elaborata
 producere valent. Poësi, Historiis, & Juri Islandico præci-
 pue dediti sunt Islandi, in quibus se sedulò exercent. Multi
 codicem LL. memoriter addiscunt, idq̃ve tanto cum fructu,
 ut viri alias indocti cum Doctioribus haud imperitè dislere-
 re possint. De industriã etiam veterum Islandorum (*præ-
 ter quam quod multi castra secuti, & sub Regibus Daniæ, Sveciæ,
 Norvegiæ, Angliæ &c. stipendia merentes, egregia fortitudinis
 facinora patraverint, de quibus Arngr. Jonas in Crimogæa*) sic
 differit Illustris ille Danorum Historicus Saxo Grammati-
 cus: *Nec Tylensum industria silentio oblitteranda fuit, qui cum
 ob nativam soli sterilitatem, luxuriæ nutrimentis carentes, offi-
 cia continuæ sobrietatis exerceant, omniq̃ vitæ momenta ad
 excolendam alienorum operum notitiam conferre soleant, ino-
 piam ingenio pensant, cunctarum quippe nationum res gestas co-
 gnoscere memoriãq̃ mandare voluptatis loco reputant, non mino-
 ris gloriæ indicantes, alienas virtutes differere, quam proprias
 exhibere.* hæc Saxo.

*Industria
 Isl. moder-
 norum.*

*Indust. Priscæ
 Island.*

*In Praefa-
 tione ad
 Hist. Dan.*

*Isl. Hospita-
 litas.*

§. 2. Hospitalitate etiam Islandi aliis vix cedunt natio-
 nibus. Proficiscentes enim & præcipue peregrinos, quibus
 possunt rebus adjuvant, & hospitio libenter excipiunt, idq̃
 gratis, adeo ut totam ferè Insulam, absq̃ve vel unius num-
 muli expensa peragrare liceat. Hanc Islandorum hospitalita-
 tem tacere non potuit impudentissim⁹ ille Islando mastix,
 & convitiatorum Hercules *Dithmarus Blefkenius*, quin sponte
 fateretur (*nescio quo veritatis æstro percitus*) Islandos multa
 in se Beneficia contulisse, & vario officiorum genere sibi se
 devinxisse, sed quomodo hæc beneficia compensare stu-
 duerit,

duerit, illius de Islandia libellus satis superq; testatur, ex quo jam paucula exempli causâ hic repetere lubet.

Calumnie
Blefkenia-
ne

§. 3. Scribit autem inter plurima mendacia, & calumnias, quas omnes recensere hic nimis longum esset: 1. Quod Islandi Canes tanto amore complectantur, ut difficilius, quam liberi ab illis impetrentur. 2. Quod supra extra sanguinem & cognationem commissa nullam habuerint apud Islandos infamiam. 3. Quod Parentes filias nobiles Mercatoribus exteris prostituunt, & mensem unum, vel quamdiu manserint, aut gratis aut pro vilissimâ quacunq; re concedant, ex quo concubitu si Filia facta fuerit gravida, majore eam, quam antea, complectantur amore, atq; idcirco à multis petatur Procis, &c. 4. Quod omnis natio Islandorum admodum dedita sit superstitionibus, Demonesq; sibi servientes & familiares tanquam Domesticos habeant. Hæc & similia, haud meliora, quæ hic recensere & castis honestisque auribus ac oculis sistere pudet (sterquilinum enim commotum magis fatet) quæ sitâ occasione, sparsim libro suo inferre, ac in Deos hospitales evomere non piguit bonum istum Virum, quæ singula, quamvis ipse Blefkenius non primus commentus fuerit, sed nonnulla à Munstero, Krantzio, Olao, Gotbo &c. emendicatus; nihilominus tamen, quum propriam ubiq; allegaverit experientiam, tanquam ab ipso efficta atque ementita habemus. Aspidem tecto recipere aut alere antiquitas inauspicatum duxit, interim tamen Aspidem quæ Blefkenium probitate & gratitudine longe superaverit, hospitiiq; jura sanctius servaverit, historiæ nobis suppeditant. Autor enim est Plutarchus, Virum quendam Ægyptium, Aspidem adeo familiariter educasse, ut mensam ipsius sponte frequentaret, quæ cum catulos enixa esset, ac eorum unus hospitii Filium necasset, Parens intellecto facinore, ipsa quoq; suum catulum vindictæ loco interemit, sibiq; spontaneum & perpetuum exilium indixit. Quis jam quæso Aspide quidem deteriorem Blefkenium hac in re se profiteri negabit? cui biennale hospitium (ut ipse perhibet) idq; gratuitum Islandia præbuit, & talem nihilominus gratiam rependere non dubitavit?

§. 4. Quod

§. 4. Quod autem convicia ista concernit, & primò quidem *canum amorem*, quemvis sibi facile persuasurum esse existimo, ne in bestiam quidem, nedum hominem Christianum cadere, ut alienos, quam proprios fatus, majore complectatur amore. Canum autem in Islandia tantà frequentia est ac copia, ut vel sexcentos, & amplius facillimo negotio emendicare, ac indidem exportare Blefkenium potuisse nullus dubitem. *Stupra* autem & *adulteria* quam turpia quamque detestata nostratibus sint semperque fuerint, ex legibus & statutis Gentis nostræ antiquissimis cuius manifestum esse poterit, quæ non solum *stupris*, *raptui*, *adulterio*, *incestui*, &c. sed etiam *basis*, sed *amplexibus clandestinis*, licet cum stupro non conjunctis, pœnam decernunt gravissimam, & *basis* quidem, si invitâ fœmina fierent, pœnam exilii; si consentiente, trium marcarum Islandicarum: *Stuprum* autem (ut jam *adulterium* & *incestum* taceamus) si *liberæ* illatum fuisset, capitis diminutione; si *liberæ*, deportatione sive exilio; si autem *Ancillæ*, trium marcarum solutione, expiari præcipiunt. Nec stuprata scelus impunè aufert, (nisi vim passa & de eadem intra lege præstitutum tempus, horas sc. 24. protestata) sed exhæredanda pronunciat. Hæc inquam, & alia vetustissimâ Gentis Islandicæ statuta & sancita, cum recentioribus Regum edictis, postquam in eorum potestatem Islandia redacta est, satis ut opinor in conspectu omnium mortalium testabuntur, quam impiè & omni posthabito pudore Blefkenius mentitus fuerit, Stupra apud Islandos nullam habere infamiam, quis & Filias à Parentibus leviter prostitui, idque cum laudis affectatione.

§. 5. *Veneficia* autem & cum Diabolo familiaritatem quod attinet, non inficias imus, tam in Islandia, quam alibi gentium aliquando repertos fuisse incantatores. Sed quis præter Blefkenium tam impiè audax & effrons esset, ut totam propterea Nationem *Veneficii* condemnet? ac si quis universam nationem Germanorum propter *Lamias* & *Strigas*, passim & sæpe ignis supplicio affectas, *Magiæ Diabolicæ* &

Vene-

Convicia
Blefkenia
na refutatur.

Vid. Crj-
mög. de Nds
moth. vete-
rum Island.
cap. 8. Lib. 1.

Titulo de
Månhelge.

Veneficii in simularet. Quam rigorose autem in talia scelera apud Islandos animadvertatur, præter legem in codice LL. extante, de Veneficis & Incantatoribus capite plectendis, eorumq; bonis, si habent, confiscandis, etiam testantur executiones ejusmodi, quarum novissima ante annos non ita multos in Occidentali Islandia facta est, ubi quinque Incantatores ignis supplicio affecti sunt.

§. 6. Tali veritatis fundamento nituntur pleraq; imò ferè omnia, quæ in *Descriptione Islandiæ Blefkeniana* continentur. Quapropter optandum esset, ut Autores recentiores minus ex libello isto, aliisque huic similibus exciperent, & suis vicissim, in præjudicium gentis insontis ac remotæ infererent; sed alios certiores sequendos sibi eligerent, quales in primis sunt Libri duo à Clarissimo *Arngrimo Jona* de Patria sua evulgati, quorum alter in octavo, COMMENTARIUS ISLANDIÆ, alter in quarto CRYMOGÆA seu RERUM ISLANDICARUM LIBRI TRES inscribitur, quos si sequerentur libros, multò melius scriptis suis consulerent, nec tot fabulis & figmentis vanissimis easdem deformarent. Sed nunc manum de tabula, &

Deo Ter. Opt. Max. devotas
dicimus

GRATIAS.

MENDÆ EMENDANDÆ.

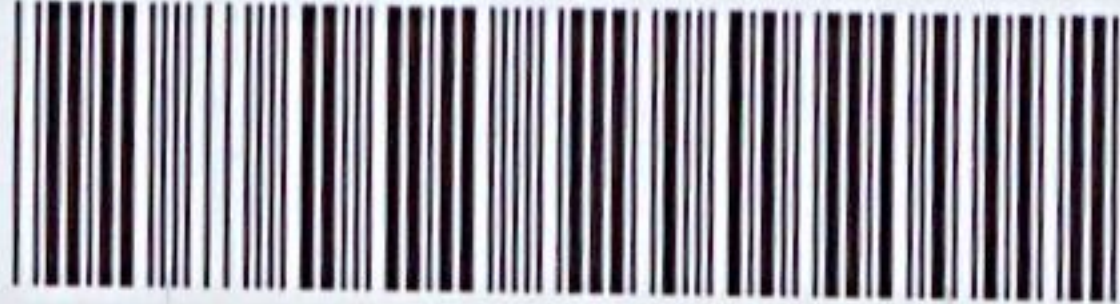
SECT. I. TH. I. §. 4. l. 5. convenientus, l. convenientius, Eod. §. versâ pag. l. 1. pro An. 1370. pone. 1461. §. 5. & 7. Pyrata pro Pirata. Item in §. 7. pixide pro pyxide. §. 8. l. 11. pro aris & focus (adde) dimicaturus. §. 9. 10. 11. 16. in Vocula accurat: alterum C. omissum est. §. 9. pag. sinist. l. 9. Thulæ pro Thule. §. 17. vers. pag. l. 1. suo orbe propinquiorib. lege. suo orbi propinq. §. 21. vers. pag. l. 16. unus mensis, lege unius mensis. §. 22. l. 10. cætere pro cæteræ. Eod. §. p. sinist. l. 3. horum quant. pro harum quantitas. TH. IV. p. sinist. l. 3. evomet pro evomit. §. 3. v. p. l. 8. farrinæ, pro farinæ. Reliqua errata quæ vel Typographi, vel Correctoris incuriâ remanserunt, B. L. restituere dignetur.

05 A 2053

ULB Halle

3

003 784 72X

1077

565

B. V. D.

ARTATIO
HICO-HISTORICA

De

NDIA,

fulæ hujus Descri-

c Auctorum simul quorum-
errores detegens,

QUAM

emia Wittebergensi

RÆSIDIO

VIRI

, Amplissimi, & Excellen-
tissimi,

ISTRAUCH,

istoriarum Professoris Publ.

eberrimi,

& Patroni sui plurimum

spiciendi,

torum Examini sistie

ORIO MAJORI

XIV. Martii

sp. Aut.

THORLACIUS,

- Islandus.

MICHAELIS Wendt / Anno 1666.